

Ludouicus Bonaciolus Ferrariensis medicus illustris de uteri partiumq[ue] eius consectione. : Eiusdem. Quonam usu in abse[n]tibus etiamnum Venus citetur. Quid, quale undeq[ue] prolificum semen, unde me[n]strua [et]c.

<https://hdl.handle.net/1874/456559>

LVDVI

**CVS BONACIOLVS FERRA
RIENSIS MEDICVS ILLV
stris de uteri partiumq; eius con
sectione.**

EIVSDEM.

**Quonam usu in absētib; etiamnum Ves
nus citetur. Quid, Quale, Vnde q; pro
lificura semen, Vnde mēstrua c̄.**

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

177
LXXXVI

UTRIUSQUE PARTIS
VS CONSECTIONES.

Vndum in abso-
luti orbis speciem
conglobatū, æter-
no ac irregulo am-
bitu inarrabili ces-
leritate, atq; incre-
dibili cōcentus sus-
auitate circūactū,
(quem uocula alia

cœli argumento uetustissimi cœlum ap-
pellauere,) iure sapientiores plusq; satis ad-
mirari, nemo quisq; ibit inficias. Animā
autem in eodem natura nullius pros-
pe partis contemplatione inferior cēsetur.

Ac omnium admirationem nouissima
hominum compago structuræq; insigniter
præcellit. Quos quom summo illi Opis
sici omniumq; Opt. cōditori indiuiduorū
immortalitate impartire minime placuerit
eosdem tamen, (generis misertus humani)
successione quadam propagationeq; spes
cœi æternitate donaueri. Id ipsum uero si-
milium procreatione humana fragilitas,
auidaq; nūq; desinere mortalitas, (uirilibus
a Saturno cœli patris iam iam abscisis, in

mareq; proiectis,) maribus foemellas in
unibus, assecuta sit. Vt non mulierum ute
machina faberrime ortum traxerit, i supre
mam omnium admirationem animum as
gat, fieri qui potest. Enimuero natura ab al
terio, quoad eius fieri quit interstingente,
alter maris, foemine alter, nomenclaturam
sibi uendicat. Quandoquidem que ani
mal gignere queunt, aut in se ipsa prolificam
genituram, aut in alterum, (qua ingesta ani
malia constituantur,) mittere operæpreuiū
sit, foeminam quod in se, marem quod in
alterum profūd it, antiquitas proculdubio
nuncupauit. Quo fit, ut rationis quidē
discrimen ita exultet. At quom & facul
tate & munere quodam hæc præter id disti
guatur, accommodato autem ad omnem
officij functionem, instrumēto opus sit, cor
porisq; partes facultatibus, (earum instru
menta,) accomodentur. Ad prolis quoq;
procreationem & initum, partes aliquas ei
se acommodatas, easq; inter sese, (quibus a
foemina mas differat,) dissentientes oportet
Nam et si de animali toto mas aut foemina
dicatur, attamen non quauis sui parte pos
sentiaq;, quin certa quadam uirtute et pte,
idem

idem mas foemina ue censetur. Eiusmodi uero partes. foeminae quidē uteri & uuluae, mari colei colesq; sunt. Quae in humano sane genere forma inter se longo intervallo abcedunt. Colis namq; a uulua tantum abest, ut eidem nihil cōtrarium magis esse uideatur. Etenim contra q̄ colis plane formata est, Siquidem caua haec, pubi subdita. Ille foris propensus ac prominens existit. Cæterum homines assidue, (haud perpetuo) suos sibi seruasse sexū dilucide liquet. Contra nōnunq̄ conuariare ex foeminisq; in mares mutari, (tamen si rarēter,) neq; dubitatum, neq; fabulosum est. Probatissimum nāq; consensu mouemur. Proindeq; puerilium haec deliramentorum commenta esse, (q̄q̄ nihil adeo mirum aliud, q̄ haec placuisse dñs conspicio,) neutiq̄ existimanda sunt. In annalibus siquidem. Licinio Crasso Cassio Longino consulibus. Cassini puerum ex uirgine sub parentib; effectum in desertamq; aruspicum iussu insulam delatum, dignissimos auctores lectitalle cōpertum est. At qui Licinius Mutianus argis uisum a se Aristontem, cui Arestusq; nomen prius fuisset. Nupsisse etiam nū, mox & barbā & uirilitatem superuenisse Vxorē remq; faulste, (ut fas est credere,) duxisse, p̄

Colis proprie. hasta & fustis ipsius membri.

Plinius

prodidit. Eiusdem sortis & Smyrnae puerum sese nouisse refert. Quin etiam illud satis mirari non queo, quod Plinius in Africa in marem commutatum, qui pridie scemella fuerat, nuptiarum die Lucium Cositium Tisdritanum ciuem uidisse se affirmat. Essent & fabulosa quoque nonnulla hac de re, quae ueluti expedientia praesari nos oportere, quispiam existimabit, etiamnum si fide careant, quandoquidem admirationem impleant, multumque etiam quod uero supersit confiteri cogant. Sed ea consulti atque ex industria praetermittimus, tum ne in fronte polita modum excedere uideantur, tum etiam quia haud cuncta, (quam maxima quidem, & si rara, circa haec existunt,) miracula instituti nostri describere fuit. Quibus omissis tanquam longo postliminio ad muliebria, quae hominis incohant, (cuius rationem assignaturi sumus,) domicilia sunt, genitalia reuertamur. quae ideo praetulimus quia ipsae commemoratis, non uteri tantum, sed & conceptionis pariter dignitas ac claritas do astruetur. Quorum nobis partes partiumque nomina, non uulgari modo, uerum & uetustis, & postea inuentis omni cura perquisitis, causaque ac rerum ratione simul eruta nunc tractabuntur. Nan eorum resecti omnibus

onibus ad integrum perpensis, eo perducere
uidebimur, ut spectatae illius procreationis
causas & modum, ac denique quicquid de
hac ipsa, quam quaerimus re, edoctum nos
bis deprehensumque sit, in medium nos au-
spicatus promulgaturos arbitremur.
Principio autem concinna serie cōtempla-
tione hac nobis pars illa, (quam pudendā
appellant,) tractanda sese ingerit offerturque.
Quae non uel a ualuua porta, uel a uolendo
eo que insatiabiliter coitum uelit atque deside-
ret ut uulgus, retur, (quantum mea fert opi-
nio,) ualuua uocanda est. At eam paulo alius
us, (ut perpensio haec Barbarorum offens-
am deprecetur,) rerum luce repetita, pans-
dendam duximus, quando nihil quidem
mihi unquam potius fuerit, quam ut huiusmodi obse-
crae rei & singulas partes, & latina illarum
quaque nomina aperirem quarum, ut aiunt,
apud graecos uoculae & tolerabilius se ha-
bent, & acceptae iam usu sunt, at obsoleuo-
ra foedioraque apud nos omni ferme medi-
corum uolumine famineque uerba insolent-
ius iactantur, ne uerecundius quidem lo-
quentium assuetudine quappiam cōmens-
data. Quo fit ut explanatio haec, & pus-
dorem simul, & artis praecipua seruantibus,
difficilis euadat. Necque tamen ea res a scribē-

Os genit.

καλιόπις

Pœnis

Iuue

Plinius

scribendo me deterrere debuit, quandoquē
de hoc mihi curæ fuerit, ut uel omnia, quæ
frugi accipi comprehenderem. Porro mu-
liebrem naturam, genitale muliebri, os ge-
nitale, partem hanc pudendam nuncupari
uidimus. Cui carnis tuberculum hiulcū
bisfidūq; puberibus maturitatis indicio pu-
be inectum honestatumq; prominet. In
cuius medio tuniculam utrinq; adesse luce
clarius est, hæc ipsa & Nympha & Cleo-
ris uocatur. Qua equidem uulua intus ita
ut in maribus pars pœnis, quæ glans dicitur,
præputij tergo reuetur ac custoditur.
Quamuis Aristoteles cutem eam, quam
modo præputium diximus, (etenim eo uo-
camento. Iuuenali in iudeos occurrente.
Nec distare putant humana carne suillam
Qua pater abstinuit, mox & præputia po-
nunt. Nulla, (ut reor,) uerborum nouitate,
(cognominasse fas fuerit,) nomine uacare,
totum quod ex ea cute glandeq; constat præ-
putium appellans (Theodoro interprete)
crediderit. Quod ideo primum aures per-
culit, in errorisq; suspicionem animum per-
pulis. quoniam Plinium totius latinicitatis pa-
rentem, eam membri partem nominantem
principia genitalium, non præputia appella-
uisse constat, his uerbis lino uel papyro prin-
cipia

principia genitalium, foemur medium, ad
cohibenda urinae profluvia. Quando ei
(quippe qui breuitati summopere indulse-
rit,) praecipua peculiarique usu uocula, id cum
facillimum, tum etiam, (ut existimo,) elegan-
tissimum admodum fuisset. Dein quia Hippo Hipp li. 7.
cratis sententiarum uerbis in latinum ser- Apho 28.
monem eodem autore uersis scribitur.

Quum praecisum os est, aut cartilago, aut
genae particula tenuis, aut praepurium, nec
augeri, neque coalescere potest. Qua de re
tamen si apud graecos uocabulo ea pellicula
careat, quod in apud latinos eque uacare haud
satis constat. In hac quoque parte uerenda
atque foemuribus ueneris sedem poni in ap-
to est, pudendae namque partis attrectatione
uehementer excitari libidinem quem lateret
Haec adeo aspectu horrenda, obscenaque uis
suscensetur, uti defunctorum etiam foemina-
rum cadauera. (earundem alioquin pudori
parcite natura,) prona fluitent, quando uis-
rorum contra supina, quippe quorum na-
tura, prona haud pudeat. Cui sane rei
physicam, (me iudice,) rationem oppido quae
suffragari patrocinarique clarissime dilucet.
Nam mulieribus uentris alueum intercas-
pedinemque ampla, atque uastiore admodum,
cum ob uiscera, tum etiam ob gradiorum

foetum, (si quādo eas utero graues fieri ob
tigerit,) continendum, prouidam concessis
se naturam, uel re ipsa quisq; (modo ne mē
te captus) compertum habere potest. Qui
quum aqua, per muliebri potissimum geni
tale ingrediēte, expleatur, turgēt, extuberat
ac deniq; ad summum fastigiatur. Et ob
eam rem supinam partem prona impēdio
grauiore effectam, suo pte ingenio suoq;
nutu, perinde ac si in lancibus æquato exa
mine penderet, deorsum trahi, præsertimq;
præponderantibus subinde mammis eor
dem decumbentibus, iure obseruatum est
Cōtra uiris ampliore spaciositate caueaq;
ne utiq; indigis, angustus per exiguisq; uen
ter est, qui etiamnum aqua supra modum
oppletus, & incertiore fastum erigat, &
spinæ coxendicunq; ossibus, (iis quidē uas
lidissimis,) minus proculdubio liberet.
Quando quidem nec prominēs extet neq;
mammulæ, (quæ iis tantillæ sunt, ponderis
quicq; penitus afferant, Ex quo euenit, uti
eorundem cadauera supina, (utpote quæ
resupina parte insigni tantisper pondere præ
sient,) præpote naturæ uī urgente fluitent
Mulierum uero ori genitali nympham us
trinq; admotam, rerum naturam eo pro
genuisse, quo primo hoc munimento aera
ac

ac cætera quæq; extera officere ualentia ar
ceatur, credi par est, hæc itaq; extrema ac om
nium prima pars uniuersæ plæbis consen
su ita disposita est. Nobis autem intima
penitioraq; diligentius admodum scrutan
tibus, ceruicis os aliquanto præstantius, in
tra Clitorem muliebri genitali annexum
obiter occurrit. Subinde ceruix ipsa, (ceter
pars finitima,) quæ uulvæ canalis, & ab A
ristotile etiam matrix, dicitur. Ab intimo
qua uterus definit ore, prolifico maris semi
ni accessum præbens, ad usq; muliebrem nar
turam recto tramite protensa ceruicula hæc
incohat efferturq;. Verum ob sui cõstri
ctionem in non nullis mulieribus ad dex
terum in non nullis ad læuum magis col
labitur. At quoniam humidi excremen
ti suo genitali sexus uterq; exitum submis
istrandū habet, huic uesicæ foramine dire
iecto per uisus meatus neruolus cartiligi
nosusq; parte supera adnectitur. Quæ lociq;
a renib; ad uesicā per uenas, quas uriteras
græci, urinarios meatus latini cognominat
delati fistula intra muliebrem naturam sita
Nympha fatiscente uisitur, hinc muliercu
larum lotium occursante impetuq; collita
Clitore magisq; uiuorum intermingēdum
perstrepit Etenim iter idem esse humidis
excrementis

Aristo

excrementis & mensuris, ut scemellæ omnes prope dixerim sciolę existimant, quem admodū lotio ac seminali recremēto, (quā dā tenuis,) in maribus minime opinādum est. Iis siquidem foramina duo, quorum alterum ad testes, alterum ad uesicam tendat intra eandem semitam conuia esse deprehenduntur. Sed uesicæ fistulæ foramen humidis recrementis, mensibus uero uteri cervix illi contermina in mulieribus, egressum suppeditat. Longitudo cuius palma cōmuni usu consumitur. palmam hercule quatuor digitorum spacium intelligi uolo, uti ex Vitruuio architecto tertio. Homo ex sex pedibus, cubitus ex sex palmis & digitis uiginti quattuor. Quę sane magis minus uel secundum corporis molem corripitur. atq; protrahit. Amplitudo uero quę colem capiat. Carnosa admodum, cartilaginea, ut partus tempore fatiscat, dilatetur plurimum, atq; contrahatur. Modice obdura, ne transmutationibus nris, passioni cuiuspiam obnoxia, (quod alioquin facile contingeret) euadat. Proindeq; ut concubitus tempore genituram excipiens, tantisper optime attollatur. Quandoquidem immo dica mollitię, partibus quibusdam eleuatis alteris concidentibus, anfractus sinulosq; p
llicia

prolifici seminis citum ad uulvæ grandios
rem sinum transitum prohibentes, molitū
iri cognitum sit. Quod si nō celerrime hau
stum fuerit, longiorem in ceruice morā tra
hens spiritu gignituo ocissime halante, ge
nituraq; tepore suo prorsus priuata, haud
quaquam concipi posse, ecquis dubitat?
Incommoda fere totidem immodica duriti
e acciderent. Huic spærica cauitas, irru
gosa est, ut poenis subingresso tēgine, (ob
lectamenti causa,) afficiatur. In cuius confis
sio nervosa exilitas colligationibus, uentu
lisq; tenuibus ex adiacentibus particulis ex
ortis dispersa contextaue, minutissimis ma
culis interstincta, inuenitur. Quæ integræ
uirginitatis testimoniū affert, hāc Eugion ^{Ευγιον}
uel Hymen uocitāt, e qua coitu primo scilicet ^{ὑμην}
sa cruorem emanare apertissime constat.
Quæ tamen membranula non minus pers
inde atq; cancellus quidam uulvæ ostio ob
tenditur, quod post ceruicem mox ordina
tur. Porro nonnullæ subdolæ fallaciosæq;
sunt, quæ uiciatæ genitalia ex policaria, pu
legio, agnocasto, æquis portionibus, discor
eta aqua soueant. Demum cōtritum ex
uino austero, alumen in lana naturæ sublas
bent. Atq; ita præsentaneis hīs medica
minibus post multos cōcubitus eas partes
surrugātes

surrugātes, adeo callide exilitates illas effina-
gant. ut inuiciatæ rudiōribus admodū ap-
pareant. Vteri itaq; os (internum illud os
stium, qua loci desinunt & ceruix incohāt
intelligo,) eaten⁹ neruosum existit, quo ex-
cellētiori sensu coitus tempore summe ob-
lectet. modica duritudine affectum, simul
enim uterus seminis iaculationem intra se
susceperit, uniuersum alueū contrahere, atq;
os ipsum fugillare opus est, atq; ut ob im-
modicam duritudinē uuluae os haud quā
quā conuiueat plane constat. Quin etiā
immodica mollicia partibus alijs super ali-
as cōcidentibus in uterum opportuna ges-
nituræ subitio iaculatioq; inhiberetur.
Giandosum insuper est instar glādis penis
mucronatum, foras in ceruicem iniquabilis
sua turbinata facie admodū oris catuli res-
cens æditi prominens. Cæterum uuluae
ostij atq; ceruicis creandæ soboli, nimia la-
gina plurimum obesse apertum est. Nam
pinguedine n̄s, quæ supra modum uberes
& impendio curatiores habitioresq; sint,
uuluae os comprimitur atq; stipatur, quod
Hippocrates ita prodidit. Quæ præter na-
turam crasse concipere nequeunt, n̄s uteri
os ab omēto cōprimitur, itaq; impleri do-
nec extenuentur non possunt.

Hipp li 5,
Apho 46

Quorū
poeta

poeta non ignarus de equino genere ita ces
cinit.

Sæpe etiam cursu quatiunt & sole fatigāt
Cum grauius tonsis gemit area frugibus,
& cum

Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur
inanes.

Hoc faciunt nimio ne luxu obtusior usus
Sit genitili aruo, & sulcos oblimet inertes
Sed rapiat sitiens uenerem, interiusque re-
condat.

Licet alias quoque causas quibus id ipsum
inhiberi queat quas etiamnum obseruatio
cumulate deprehenderit esse nō ambigam
quas secuturus sermo attinget. Deinceps
uero uterus curiosius introspectendus est.

Quem nominibus alijs, utriculum, uuluā,
mulierum ue locos, ac matricem, meliorū
consensu appellare liceat. Quod si **Coltr Columel**
mella prodiderit. Nam & octies anno pul-
los educat. si est bona matrix. & item. Igitur
tur cui placebit sequi nostra præcepta con-
sideret oportet, primumque multas, secundū
cuiusmodi parare debebat matrices. Rur-
sum sint ergo matrices robusti corporis, que
dratae, pectororosa, magnis capitibus.

Quibus per matricem foeminam, quæ foem-
tus gratia teneatur, non uterum significasse
uideatur

Verg

uideatur. neutiq̄ tamen Columellā nomen
id eam habere significationem pernegasse
existimandum, uipote a probatissimo au-
tore Macrobio concessum. At pro toto
partem posuisse credendum, quod frequen-
ter ab auctoribus factum fuisse reperies.

Uter Uter etiamnum pro utero apud Ceciliam
legitur. Nunc uter crescit non potest ce-
lari. Sed de uoculis n̄s haecenus. De re ip-
sa ita differendum. Ossium quorundam

Ima spina prius digestionem atq; positura cōciliam cō-
memoratis. Porro ima spina (quam cau-
dam appellant, in coxarum osse desidit,
quod transversum longeq; ualentissimum,

**Subrectū
Intestinū** uulvam, uesicam, subrectum intestinum,
(quod longaonem, pleriq; aluum uocitāt,
tuetur. ab exteriori parte ḡbbum, ad spinā
uero resupinatum, a lateribus idest in ipsis

Os sacrū coxis linus orbiculatōs optinet, a quibus
os, (quod pectinem latini, os sacrum iunio-
res me iudice cognominant,) suboritur.

Quod super intestina sub pube transversū
uentrem conformat. In uiris rectius, in sc̄s
minis in exteriora magis, (quo secius pars
tui impedimento sit,) recuruatum conspici-
tur. Uteri itaq; positura inter imam spinā
& sumen ultra uesicam, infra mediam aluū
habetur. Ab umbilico enim paululum ue
supra

supra ad suæ cervicis initium usq; extendis
tur. Quare infra aluum situs. Tum a par
te priore uelica eidem iuncta, præsertim uer
sus ceruicem, quandoquidem uulvæ am
plitudo uelicam, (tâet si hominis propor
tione, q̄ cæterorum animalium amplior sit,)
superemineat, qua parte ab eadem minime
tegitur, lateraliter coxarum ossibus recurua
tis, posticè ima spina subrecto, intercidente
intestino circuitur. Quod) ne facile, hos
mine iam inchoato, quom intumuerit dur
riori materie innixus oblæderetur,) ueluti
stramentum est. uer quod, (spinæ, ilibus
forminibusq; ualidioribus uinclis annexū)
nō ad dexterioem magis sinisterioem ue
coxendicem conuersum progredi plæricq;
rentur. At diligentiores, paulum ad dex
terioem coxam conuertit scriptitasse in ap
to est. Quam illi regionem, (utpote ad ex
cercendam uenerem commodioem,) pris
mam rerum causam summumq; deorum
louem delegasse estimandum. Quin etiam
uulua arterijs cordi. iecinori uenis, cerebro
dorsaliqu; medullæ, neruis, præcordijs item
mammis, renibus, uentri, coxëdicibus, pus
bi, cunctis ijs una committitur. Hæc in uir
gine admodum q̄ exigua uisitur. In euis
ginatis autem mulieribus ue atq; uiciatis
B nisi

(nisi ubi uterū gerant,) non multo maior q̄
manu comprehendi queat. Verum quā
titas hæc ambigua indiscretaq; (ætate, tem
peratura, uenereorum usu, muliebrium p̄
fluuiō, fœtura, & adhuc fœtum una con
ceptorū numero, corporis proceritate con
variantibus,) cenſetur. At qui neruaceæ
materia perſimili, pelliculoſa. (quippe quæ
ad puerperij unius uel plurium magnitudi
nem extendi poſſet,) ueruoſa cavitatis
pollicari crallitudine, conſtat. Locos etiam
num partibus duabus exteriora ſcilicet mem
brana, (his operimento,) obducta, atq; inter
na tunica contineri, cuiq; uſignaro obuiū
cognitūq; facile eſt. Tunicæ huic uilli per
longum porrecti, (quos medicæ rei profeſſi
ſi longitudinales uocitant,) inſunt, qui ad
modum pauci exiſtunt, eo q̄ illis uiri dunt
taxat genituram, (facillimum quidem,) ar
trahere irripereq; neceſſum erat. Sunt &
uilli per trāſuerſa ducti tranſuerſales appel
lati, quos ſane in hac ipſa redundare opere
pretium fuit, quandoquidem in ipſis & iā
rapta genitura detentum itura foret, ſimul
& fœtus toto temporis tractū a concep
tione, ad partum uſq;. Quin etiam & illi in
latum deductos, (qui latitudinales nomi
centur,) in eſſe liquet. Quibus partus ſœ
tura

foetura absoluenda est. Etenim excretiua ex
pulloriaque uis illis insidens tantisper exerce
tur. Et ob eam rem si uterus duas eas pars
tes complexus in uniuersum spectetur. quæ
drangularem orbiculatam figuram præ se
fert, amplitudo cuius ad ceruicem coangu
fiatur, qua sui parte ima canalis effertur.
Ob id cucurbitæ utrinque paulum depresso
sæpe speciem representat. At extrema mem
branula exempta, internam tunicam obser
uauerit multoque uigilantius delibare libet,
cui sinus gemini, alter dextra, læua parte als
ter, leuiter discreti sunt, ad unam utrisque cõs
munem ceruicem coeuntes. Quos planiculis
quædam intus semitæ perque similis sepe
rat. Si in animalibus cæteris foras animal
ædentibus, papillarum numero respondeat
hinc antiqui uterum matrices, (perinde ac
si duæ forent,) appellauerunt. In sinu autem
quolibet exigui tres scrobes, tum in medio
unus, rugositatibus duntaxat quibusdam
interstincti, (quæ cellulæ a recetioribus cog
nominantur,) tristius confossi comparent
Vnaqueque insuper fossula decem rugosita
tes septuaginta consurgunt, hinc puerperia
toridè simul concipi posse plerique autumant
Nulla de caua seu uentrem habente, (quam
chilim uocant,) recto uix itinere ad uulua

207i

vena obrepit. De ahorta uero, (quam cor-
ruptio uocabulo adhortam nominant,)
rum extrinsecus canalis parte superna, qua
uulua prefinitur, & ceruix inchoat utrinque
testis conspicuæ magnitudinis cohærescit,
unus dextero, alter læuo lateri æqua sorte, cre-
ditus, non minores multo his qui uirorum
sunt, duriores tamen. Materia his glando-
sa est. Non etiam perfecte spherici, at sicuti
sphaera ex utraque parte leuiter compressa ex-
istat, a matris testibus desidentes, eo quia
intus matricis ceruici herent. Ex aduerso ma-
trix foris prorepens demissaque geruntur. in
in conceptaculum unum, (quod scortum se-
rotum uel nostri, oscheon graeci imperito-
res plerique perperam didimum uocant,)
coniectos gerunt. Ille duobus distinctis in-
uolucris obductos habent, quos solerissimè
matris natura eo procreauit, ut saluam
quendam succum qui mulieribus oblecta-
mini esset molirentur, supra hos deinceps
binæ Atennæ lateri dextro una, altera læuo
admotæ, perinde atque addimenta duo, tenentur,
(quæ matricis cornua nuncupantur,)
propterea quod cornua duo suis processibus dilu-
cide effigiare uidetur. Etenim qua parte us-
tero adnectuntur pleniora sunt atque crassiora,
tunc

ἄσπερος

tum ad illa coxendicesq; procedētia minu-
 untur ac attenuantur Quæ etiam dum uer-
 nere exercentur, ut ceruix et loci, prolificæ
 genituæ heluones, insigni tantisper ampli-
 tudine ad eandem uorandam dehiscant, p-
 tinus ab initio extenduntur. Po-remo les-
 minarij pori, scemellis omnib9 ad hūc mo-
 dum digerendi sunt. Venales gemini mes-
 atus de ahorta uena flexuosis orbib9 ad tes-
 tes pertendunt, alij totidem a renibus eodē
 de ueniūt, sed n̄ sanguinolenti, illi quos mit-
 tit ahorta exangues comparent. Qui om-
 nes circum duos iam dictos testes progres-
 si sese flectunt, mox cornua subeunt, subin-
 de passim in tenuissimas fibras funduntur
 frustranturq;. Quarum pars maior, ramos-
 rum serie sparsa ad uterum deueniunt, sub-
 stantiam penetrat, uti oribus earum accep-
 tabula efficiantur, quæ græci coiylidones
 appellant, quibus partus per umbilici ra-
 dices, (ut infra monstrabimus) utero ualen-
 tissime committitur. E quibus genitalis
 quidam succus, crassus albus, oui candido
 liquori q̄ simi limus ad cōceptum necessa-
 rius omnem plerunq; citra libidinem, par-
 tim in dextrum uulvæ sinum, partim in le-
 uum profusus intus colligitur. Nec minus
 ex eisdem menstruæ purgationes prodeūt.

κοτυλιδών
 acerabulū

Ex his quidem rubentia membra qualis ca-
ro est, ex illo uero marisq; genitura solidior
ra, (quæ spermatica nuncupantur,) constru-
untur. Pars altera uulvæ internum ostium
adeunt, unde inutile uirus ac uiciato simile
quem supra saliualem succum uocabamur
incredibili, (ut fama est) uoluptate exiliendo
ac per saltus haud secus q̄ uirile prorumpit
tanto in plerisque impetu ut marium more
longius prosiliat. Adeo q̄ intra uulvam
omni quandoq; uoluptate intercepta, resta-
gnat, magno naturæ abscedens interstitio.
Hoc utile & ad prolis creationem necessa-
rium Galenus, illud inexpediens atq; irritum
philosophor; princeps Aristoteles, cui cor-
dupensis annuit Auerois, asseuerat. Mox
e tenuissimis his fibris cum per uterum, tū
per uteri ostiolum passim confusis, gemine
altera dextrorsum, altera sinistrorsum, uenę
repullulant, quæ internam abdominis mē-
branulam, (quam peritoneū græci mirachi
Barbari nominant,) subeūtes ad mammas,
singula ad singulam, sese attollunt, mensru-
um sanguinem concoctione in lac uerten-
dum his suggerentes. Cur autem uuluas
mulieres omnes intus gerant, uiri contra
coleos foris, forte ambiges. Causa est, quo-
niam quom quod gignitur, utero contine-
atur

Aucr

Obiectio

R

contineatur idq; custodiam operimētum
& insignem concoctionem desideret, (qui
bus interior locus aprissimus censetur.) ex
terior uero corporis locus et algidus & cuiq;
offensioni expositus atq; obnoxius magno
pere extet. hinc uteri non modo mulierib;
uerum & animalibus omnibus intus sunt
Testes extra in propatulo uiris habentur.
An propterea ut rei ueneræ imperum ma
gis sustinerēt, minusq; proni fierēt. An q;
quōd nōs quo p̄ genitale semen perficere, atq;
foras protrudere opus fuerit, meatus p̄ quē
excernitur perq̄ proximi sint oportet. quo
minus longiori itinere gignitiua uis abole
atur oblittereturq;, ac prorsus irrita redda
tur. At quoniam ut frigentes & gelida re
trahi ac genituram emittere queant haud
fieri potest hīc experimento indigos cui eū
uelam n̄ contegit, ex a nobis horum caus;
se assignatæ sint omittis quæ præter hæc ab
Aristotele in ambiguitate ista altius exordi
endo excutienda responderentur. Non
enim omnia philosophicæ penetrabilia in pro
posito nobis est in præsentiarum explicare.
Sed peropportune penis prius q̄ uterus nos
bis contemplandus p̄tinus ab initio occur
risset, ne tanq̄ nimium curiosi, aliena prius
q̄ nostra exquisiuissemus. Atamen quia

non nisi de mulieribus (utpote quibus cele
brāda generatio destinetur) instituti nostri
tractare fuerat. iccirco in hunc usq; locum
de ipso uerba facere distulimus. Cuius e
quidem refectionem recēdere. consulto. (ne
uerborum impuritate atq; obscānitate ca
stis ac pudicis auribus execrabilis uideret)
prætermisimus. Et ut cætera reticeamus,
hoc tamen unum minime prætereundum
silentiocq; inuoluēdū duximus, ipsū quoq;
expediens atq; necessarium ad auspiciatio
rem generationem fore. Atq; ob id quom
plura homini ad uitam etiā nū necessaria
membra insint, hoc nihilominus solū (usq;
eo huic gignendi uis inoleuit membri no
menclaturam optinuit, adeo quod quom
absolute dicatur membrum uirile intelli
gimus. hoc ob fœcunditatem ei antiqui
tas iure tribuit Vnde haud immerito pri
mo hortorum curam assignauere quando
quidem horti. (irrigui præsertim) cæteris a
gris perpetuo fœcūdiore s fertilioresq; ex
stant. Qui ergo uulux refectiones ac ple
raq; cognitu spectatissima diximus. lidem
quid in ipso homine ad sufficiendam pro
lem insit. ceu i notitiam nostram uenit sub
ticebimus. quidni minime Quin omnem
(quando ita decretum sit. minorem gratie
q

quæ scientiæ procreationis respectum habere
licet fastidij periculum urgeat, operam in su-
memus. In quibus quidem fides tantum aus-
tores appellet. Quam & nos ipsi proprii
iudicii consensu ita eligere laborauerimus
potiusque rerum curæ, (peritiorum more,)
quam copię insiterimus. Magnus tamen hic
profectio, ac longis anfractibus ambiguitas
tibusque scetus in tempore nos locus inuita-
ret. Principio ex mulieribus, ex uiri que
cur nonnulli prorsus improles existant, ac
deo ut priuatim quædam corporum disso-
tatio & inter se sterilis compareat. Mox
ubi se iuges cum alijs iunxere, & qui modis
ce quoque tum uiri tum femine consent,
quauis cum male temperatis socientur, as-
sidue gignant. Et cur qui immodice ac
commodentur cum obuersis duntaxat co-
euntibus sobolem præstent, alioquin mini-
me: cur etiamnum plerisque iuuenta sterilis
cur alijs quibusdam semel in uita gignere
decur. Demum sterilitatis difficilis ue cõ-
ceptionis cum causæ & inditia, tum potissi-
mum presentissima præsidia commemorã-
da forent. Ni id in eo uolumine, quod de
egrotationibus a uertice ad usque pedes per-
ærates accidētibus, (quippe cuius locus ille
suædere, (quõ iam cõperimus. (cõstituitur

B s munus

munus ordinatius cohibiliusq; assequi no-
bis reliquerimus. Atq; quoad antenus pro-
cedente fame obiter quo ad opus fuerit,
pertingemus. Illud quoq; admonuisse p-
q̄ necessarium mihi uideor. Ne utiq; sin-
gulis mulierum uel etiam enixarum puer-
perorum que langoribus quemadmodū
apte occurratur, instruere curæ fuisse, quo
secius ob inscriptionem ad nodum festiui-
orem, gallinacei ut aiunt lactis haustum in
opusculo sperare posse fortassis tibi tute
suadeas. At pregnantium non undiq; quin-
immo quantum res ipsa poposcit, a partu
omnibus pene intactis, (utpote que alienis
implicanda locis haud quā sint,) ualendi-
nis auxilia, (pariterq; perq̄ multa profus,
omittens,) contraxi, ac ceu breuiario colle-
gi. Quia in re ego nempe, non quæ uul-
go populatim p̄ agrestis quisq; nouerit, sed
quædam haud omnia ueritus, ne admodū
q̄ externa aut forte inefficabilia si dem de-
gent, paulo obsoletiora nouitate in præsi-
dis prævalente, ex locupletioribus impen-
dio solitioris diligentia hæc secuti passim
excerpsi, huc pertinet illa Hippocritis, ad-
monitio. Quæ longo tempore assueta sūt
etiam si deteriora sint, minus infestare solēt,
q̄ quæ nō sūt assueta. Igit̄ ad iniueta quoq;
mutasse

Hipp li. 2
Apho, 05

mutasse conueniet, inquit. At proculdubio quæ quottidie in usu sunt, pdesse quod opus est, æque quæ nocere desinunt. Maximè autem in hsdem naturæ restat opus, quanzdo quidem prouentus tantum adhuc quasdamq; summas tractare in animo sit. Ne uero singulis medica singula serie digesta rebus cõtexeremus, iusta præmonuit ratio quoniam ad alios medendi desideria pertinerent, longis utriusq; dilationibus si admiscuissimus futuris idq; facillime affuturæ ambigi potuisset, nec tibi augustissimæ Duci cissæ, nec illis examussim satisfactum. At quo minus omnibus horum omnium ignorari expertesq; uideamur, post hæc prima annuente causa, secundante, aspirante, suis quæq; partibus constabunt, poteruntq; a uolentibus hjs illa conferri iungiq; Sed iam celestibus hinc auib; ac foelici afflatu cõceptionis reliqua insituito congruentia asgrediamur, a confessisq; hoc est genituris cõtensibus, ut obiter rebus præcipuis honos in primis habeatur exordiamur.

Quoniam

QVONAM VSVIN ABSEN
 tibus etiamnum uenus citeur, Quid Qua
 le, Vndeque prolificū semen, unde menstrua
 quot annos mulieres, quotque mares, nati
 hæc emittere incipiant desinantue.
 Quibus uirginitas deprehendat. Qua post
 tura concumbendum. Quibus præiudic
 uiolatis succurratur.
 Qua d gestione foetus procreetur.

Vnc de hominis generatio
 ne differendum est. Quo nã
 igitur pacto gignatur, quo e
 uiam primo mouente, & qua
 li materia id efficiatur proces
 dendo explicare conabimur. Generatio
 nis namque (quippe cuius gratia sint, mare
 & foeminam, (ut retulimus,) illa potissimū
 principia quis statuerit. Marem ut quod
 motus ac generationis originem magna ex
 parte obtineat. Foeminam ut quod ma
 teriæ. Hercules cum hæc illum ad genera
 tionis officium iungi, idque ambobus com
 mune esse inconfesso est. Quam rem ita
 se habere præcipue credes. Si quid quæ
 le quemadmodum undeque genitale sea
 men fiat intellexeris. At qui quonam est
 animum

Mas

Foemina

etiamnum tempore, modoque ex mare ac
semina prodeat neutiq̄ latere oportet.

Enimvero quod pars ea de foemina mares
que secernatur, & in ijs, atque ex ijs secretio
hæc fiat, ac ideo marcin & foeminam gene-
rationis principia conferre, perspicuum est.

Quæ quidem secretio, utrorumq̄ coitu
in quo sexuum premiscuntur confundunturq̄
virtutes, plane absoluitur, tanta raris
que admirabili utriusq̄ plerumq̄ uoluptate,
ut etiam solo rei concupitæ conspectu
uir mulierque, (uoluptatis qua olim gestis
rem memores,) mirum in modum in uene-
rem agantur. Hæc autem a natura ita in-
stituta sunt, ne humanum genus periret.

Namq̄ si præter id, quod mulieres uterum
gerentes grauantur, parturientes perdolent,
puerperij solitudine enutrientes occupantur,
in initum abhorrent, genus profecto
hoc terris ocissime adimeretur. Ab animis
ma autem hæc ipsa prodire nemo diffiteretur.

Et ob id quatuor in concubitu neces-
saria fore asseuerant, imaginariam cupiditatem,
affluentiolem succum, spiritalem substantiam,
ac flatuosam materiam. Primum ab iecinore,
a cerebro potissimum atq̄ corpore toto
secundum, tertium a corde, a calore
humidum in flatum demutante ad genitaliaq̄

Accedunt
4 ad con-
cubium

genitaliaq; dirigente quartum, prodire nõ
nulli tradunt. Quo circa cupedia ex depre
hensio rei concupitæ ac delectabilis simula
cro cocitata, (quod incohans primum est,)
pertuberat uehementerq; gliscit. Demum
inanem spongiositatem, quæ in medio glâ
dis colis comparet cupidinis spiritus con
fessum subit. Deinceps uero uis alia quæ
huic obtemperat, genitalis seminis materiã
descendens, ad seminarios meatus, (specula
ri trulatu excitatos,) expellit. quo quom te
tenderit, humoris portio calorigica causa
fumigans, in flatum ueritur. Quod ges
nitalia extenduntur, uirorum sane intumescit
atq; exuberant. At mulierum minus q
uirorum genitalia afficiuntur, multo enim
flatu existente, penis perinde ac si esset ossei
us obdurescit, quæ omnia etiamnum inui
sis absentibusq; euenire luce clarius est.
Seminis uero, (cuius sane cognitio quum
ad plura loca, tum uel præcipue ad hunc p
tinet,) materia, ultimi atq; utilis alimentũ ex
crementũ est, quõ enim ex digesto ulterius
q; modo quodam concocto sanguine pars
quæq; alatur, illud quidem ex eo, quod mē
bris apponitur, unitur atq; prorsus assimil
latur genitura esse nequit. At quod ex eo
ij9

his membris superfluit, quod ultimum in
membra digeritur, expediens tamen, quā
do quidem substantiā rorali succi super
uacaneum sit, quod in membrorum substā
tiam, (tamen si apertissimum foret,) demuta
tum non sit, ob eam rem quod particulæ
nullæ eo indigæ extent, quippe quæ redun
dantem alimenti quantitatem hauserint,
id inquam his opipare aliis, quod superest
concoctum recrementum semen appella
mus, quod a sanguine nihilominus secer
nitur. Incoctum uero aut ui emissum, quos
piam Venerea re supra modum abutente
truentum admodum iam huic prodit, ut
plerumque nos ipsi, ac præsertim dum hæc scri
beremus & uidimus & recurauimus. Ob
id corporis superuacaneum alimentū esse
plane constat, crassum glutinosumque gene
rationi necessarium, quod solidiorum mes
brorum materia efficitur. Illud tamen pri
mum de genitura maximæ questionis ac
pene incertæ quispiam dubitauerit. Crassa
albaque de homine prodit, mox refrigerata
humens ad aquæ tum speciem tum colorē
redditur. Etenim ea uel aqua uel terra ut
utrisque constat Porro terra aut aquæ terræque
mixta pbabili ratione eē neque, quādoquidē ali
gore tota ppe dixerim in humorē & aquā
resoluatur

resoluatur, atq; a ueritate eminus aquã dñs
taxat esse putaueris, maximo argumento,
q; aqua calore minime crascescit, frigore
prompte congelascit. Ex aduerso semina
le recementum, e calido loco crassum pro
ficiscitur, refrigeratum humescit. Verum
quoniam & quæ spiritu aquaq; constant,
ceu spuma, non modo quæ prætulimus, et
crassantur & albescunt, quod in plerisq; cõ
cuisu attrituq; ueluti oleo & id genus mul
tis, conspicerè licet, semen quod neq; aqua
tantum, neq; terra aquæ terræque mixtum
extitit crascescere nemo quisq; miretur.
Nam & spissum & albore suffusum inters
no calore multum spiritus calidi continens
exeritur. At egressum extemplo calore
euanescente, aereq; inalgescente, humidum
atruq; euadit, quippe quom aqua etsi quid
parum terrenæ portionis optinet aere nihi
lo secius algidiore introcluso remaneat.
Igitur quatenus spiritus & aquæ cõmune
est, instar eorum quibus aeris plurimũ in
miscetur, calore & albedinem dilucide ape
rit, & crassitiem contrahit. Contra algo
re tepore ipso halante humescit ac liquefcit
Neutriq; congelascit aere incongelabili con
teto. Proindeq; huius geminas esse ptes dili
gẽtiore cõcordes cõcesserũt. Vna spirituo
sa est

est, altera crassa & tenax. Que sane, (utpoté
quæ alimentaria sit,) ab ea potissimū parte
quæ alimonix principium existat, quale ie
cur est, præcipueq; ab caua ei⁹ uena, (quip
pe quæ materiæ illius insignem atq; impens
dio maiorem copiam optineat,) proficiscis
tur, quæ si aliquam ob causam in ea defue
rit, ex alijs, (quæ abcedunt,) partibus trahit
tur, inditio est, emissionis tarditas Ex corde
quidem per arterias, ex iecinore per uenas
excerebro, (q̄q̄ uberius,) per uenas arterias
q;. Sed ex oculorum sede potissimum, quæ
omnium capitis locorum maxime semina
lis existit. Quod hinc discas licebit, quom
per uenereum coitum ipsa dūtaxat immu
retur, ac rei ueneræ immodico usu ocelli
aperte langueant subsideantq;, quando nō
dum cæterarum partium uires flaccent. Ex
ijs inq; omnibus ad seminarios meatus &
ad coleos tandem defertur. In quibus diuis
nam illam generandi uim suscipit. Et num
uitalis genituræ spiritus a corde decusus tes
fitum uirtute gignitiuus fit, ex quibus in ui
ris ad colis fistulam, in mulieribus ad uulue
sinus supra explicatos illa delabitur. Plu
rimam corporis proportionem homo emit
tit. At qui natura humidiores nec admo
dum carnosī, candidiores etiamnum q̄ fusci
C uberiores

Herod

uberiorem reddunt. Illud quoque æque perpetuum est, protinus a coitu hominū uirus genituramque omnibus albam esse. Nec audiendus Herodotus, qui æthiopes geniturā atro colore promere prodiderat, quā do quidem genitale semen album & crassum (si integrum sit) egrediatur. At tenue nigrumque totum foris efficitur, nunquam id gelu concrefcit, immo admodum extenuatur, atque, (uti modo diximus,) aquæ cum substantiam, tum etiam colorem contrahit, calore contra coit crassescitque. Et quod de utero iam aliquandiu in eo immoratum defluxerit, id crassius prodit. Et cuius in aqua recta ratione experimento fecunditas ita probatur. Quod enim infecundū est quam ocissime diffusum per summa innatat atque exolefcit, fecundum inimum descendit, delabitur atque subsidit. Quo circa quom & maribus & scemellis duplex habeatur, saliualem succum unum appellant, in uile atque improle ad oblectamen duntaxat a natura molitum, quod in uiris eodem prope dixerim itinere quo & fecundum progreditur, in sceminis uteri ceruicem per tenuissimas fibras adiit, quod quō emittit, mira uoluptate afficitur, quod non perpetuo in prolifici emissionē sed plerūque euenit

erēnit, hinc complures & uidimus et audis
uimus, quę omnem citra libidinem uolup
tatem oblectationemq; conceperunt. Alte
rum semen Galenus cognominat, tale qua
le antea diximus. quod ad uulux sinus des
uenit. Sed quo nam uiris mulieribusque
ætatis suę anno hæc accidant exponendū
est. Mares primum parte plurima anno sue
ætatis bis septimo peracto genitale semen
ferre simul & pubescere incipiunt, nō secus
profecto quam stirpes semen latuře primū
florentes quos hirquitillos iure uocitaues
re. Vox etiam per tempus id in asperiorē
inæquabilioremq; sonum, (q̄q̄ nondū gra
uant,) demutari perpenditur, neque enim a
cura, neq; tota æquabilis, sed incontentis &
asperis fidibus, (quod caprire denomināt,
perq̄ similis existit, idq; ijs qui ueneria exer
cere incipiunt pouissimum incidit, ijs nāq;
in uiridem sonum uox transit. Mammillæ
etiamnum eo tempore exurgunt, & genis
tale non modo magnitudine, uerum et spe
cie proficit. Fœminis insup per id tempus
genitura, & q̄ mēses uocantē magna ex par
te erūpunt. Vox i grauiorē mutat, Deniq;
quō acutioris uocis q̄ mares sint. Tū natu
minores acutius ellidant, ut puellę q̄ pueri
acuti⁹, ac præterea q̄ uiri, et mulieres quoq;

viris acutius, perpetuo sequitur. Eodem
tempore his māmæ protinus extuberant.
Quas ubi perpetim stare desideraueris,
porini grana nouem fimi propinabis.
Coagulum eundem præstat usum. Easde
fœminæ suis sanguine circumlitas minus
crescere autumant. Si etiamnum per id
tempus, (ut plerunq; fit.) doleant asinini lac
tis potu efficacissime mulcentur. Ouorum
perdicis, putaminum cinis cadmię mixtus
& cæræ, stantes mammæ seruat. Perdicisq;
ter ouo circundatas, (ridiculo quo nullum
reperiri possit maius,) pleriq; nequicq; incli
nari putant. Squatinæ illitæ crescere mam
mas non patiuntur. Cicuta a uirginitate
illita eosdem præstat effectus. Virilq; inse
cundum nempe semen ad annum usq; ter
septimum esse proditum est, mox prolificū
existere. At exigua imperfectaq; iuniores
gignunt. Simulatq; terseptimum annum
adimpleuerint, opportuna his generatio est
q̄q; natu minores. (tamen si parturitione ue
hementius laborent,) facilius concipiunt.
Nō increfcere etiam post tertium partum
tradunt. In Indiæ gente fœminas septi
mo ætatis anno peperisse, & itē alias quin
Sed in Italia eo quē diximus āno pte plura
ma &

& concipiunt & menstruæ purgationes prae-
deunt. Quæ sane ex partibus quæ supra
infraque renes, ex lumbis etiam innum per mis-
nimas deductasque uenas ad uulvæ accepta
bula permeant. Ex uenis quoque duabus
secundum os pubis iuxta urinæ exitum, ac
parte ea qua impolis sceminarum genitu-
ra mittitur erumpunt. Duabus namque ueni-
nis (maiore atque ahorta,) fissis tenuium mul-
tudo uenarum in uterum definit, quibus
uberiore alimonia expletis, natura que præ
sua frigiditate concoctricis facultatis indiga,
eam concoquere copiam nequit, ob id in
uenis excrementum fiat, quod per tenuissi-
mas uenas exundando superet. necesse est.
Id ipsum uero ex uenis (quippe quæ ob sui
tenuitatem atque angustiam exuperantiam
continere non ualeant,) in uterum transu-
ditur, itaque affectus hic ueluti mariscæ, aut
alia quæuis sanguinis profusio eueniet.
Paucis mensibus singulis, uno intermisso,
plurimis menstrua mouentur. Cum hæc
etiam quibus breui temporis tractu, (hoc
est biduo aut triduo,) profluunt facilius quæ,
hæc in longum protrahit difficilius agit, quippe quæ
ratisper grauiter laboret, alijs namque uniuer-
sim alijs paulatim, cunctimque perpurgatio
hæc fit. Attamen omnibus æque quædiu
C 3 uirus

uirus defluerit corpus grauatur, sanguine
tum ob diutinam in uulua riuilis labem
latis superq; noxio, tum ob integri mensis
afluentem exaggerationem, ubere supraq;
modum excreto. Hinc utero graues, tam
etsi ad utriculum nihilo ferius q̄ in illis mē-
ses permeent delabanturq; quia tamen nec
uiciatus admodum coinquinatusq; nec cu-
mulatus. Artēsim & in horas pedepressim
(quo foetui alimento sit,) secernitur, torque-
ri cruciariq; natura non patitur. Inter om-
nes uero conuenit, asperrimam eius proflu-
uū primis ānis uirginitate resoluta uim eē.
Compluribus etiam coitus cupidine, qua
uel iuuenilis aetatis ratione, uel quia longo
temporis spatio uenere abstinuerint, tenentur.
Sæpe ter mense donec cōceperint mē-
sura citantur, uteri descēdunt, quo peractō
ascendunt & suo situ constituuntur. Con-
cipere autem mulieribus a muliebrium p̄-
fluuiō auspiciatius suapte natura contingit
Quæ uero ijs carent, steriles propemodū
degunt. Verum fieri nil prohibet ut
etiam, citra eorum profluuium nonnullis
concipiant, quibus tantum humoris, collis-
gitur, quantum ijs quæ purgantur intus re-
stare aīsolet. licet ijs non tanta copia, ut &
foras proluere queant, adsit. Sunt etiam
num

etiamnum quæ dum menses prorumpunt
(postea concipere nequeunt,) conceptio
ni obnoxia sint, utpote quibus uulua
continuo a purgatione ad obruta con-
cretæ præstet. Nec desunt quibus eti-
am utero grauibus, usq; in postremum di-
em menstrua prodeant, quæ & paruum &
minus uitalem & imbecillam, atq; ualitus
dinariam proculdubio prolem edunt, quã
doquidem puriore eorum parte puerperi-
um ali nemo quisquam inficiatur. Etes-
nim quom duæ horum partes sint, altera
quæ expediens censetur, eo potissimũ quo
mulier uterum gerit tempore, quæ in par-
tus actionem, partim absumitur, partim ad
mamas pro lactis generatione tendit.
Pars altera inutile, (eo quo antea diximus
modo erumpens,) excrementum est. Quo
nil facile monstrificum, (uti ad noxiam res
medicatissima transferatur,) magis reperit-
ur, quando quidem illius superuentu mus-
sta acescant. Fruges contactæ sterilescant.
Nouella uitis in perpetuum lædatur, ruta,
edera insitaq; illico emoriatur. Horto-
rum germina exurantur. Fructus arborũ,
(quibus insedere,) decidant. Floribus co-
los adimatur, Et quod nos ipsi diligenter
C 4 obseruauimus

obseruauimus a d prodigiorum miracula
 accedens, rubri fuci quo mulieres prope
 omnes utuntur eximia clariudo a femina
 in menstuis, uase in quo asseruatur tacto
 comminus perturbatur. Quin immo ab
 eadem lapideo, in quo conditum iturus est
 uase, quom pene deseruere coeperit, uix con-
 tacto rubidiorum admodum prodire, nul-
 lumq; in posterum claritudini locum fore
 quotidiano experimento compertum ha-
 bemus. Speculorum fulgor apectu ipso
 hebetetur. Ferri acies, (uti in tonforum
 cultis,) eborisq; nitor praestringatur. Apu
 aluei, (hs namq; tactis has fugere certum e.)
 intereant, Aes etiamnum ac ferrum rubi
 go & graue odoris uirus contactu prorsus
 corripit, ac eo magis si decrescete luna id
 acciderit. Aeraq; dirus odor portinus cor-
 rumpat, At qui in rabiem eo libato ca-
 nes agantur, insanabiliq; ueneno morsus
 infigatur. Proinde aqua potuque a canis
 morsu formidato, (ut assolet,) tali lacinia
 menstuo tincta, calici tantu supposita eum
 metu, (illa grae orum sympathia praualen-
 te,) inter oes cofestim discuti conuenit. Cuius
 etiã tanq exitialissimi formicis minimo ari
 mali sensu inesse ferut. Fila quoq; contracte
 uestis ne igne quidem, quo cuncta, uinci,
 uina

συμπαρ
 θεια

uina cōcoquātur nigrescere. Bitumen in
Iudea nascens una hac ui ultro superari.
At q̄q̄ de hac uiolētia multa diximus, alia
non minus ex ipsis mensibus dira & infan-
da prisci uaticinantur. Equibus comme-
morasse non pudeat. In lunę solis ue deliquo
ea ui congruente irremediabilem fieri.
Nec segnius et silente luna fœmineos mari-
bus exitiales atq; pestiferos coitus esse Pur-
puras ab ijs eo tempore pollui. Et ne ipse
profecto fœmellæ suo malo immunes eua-
dant. abortum illiti menses. aut omnino p̄-
gnante supergrediente ciunt. Equæ ute-
rum gerentes tactę, quin & aspectu prorsus
(quis procul uisæ, si purgatio illa a uirginis
tate prima sit, in uirginea ue etate spontina
abortum ocissime perpetiuntur. Asinas
etiamnum tot annis non concipere, quot
cōtacta ordeī grana mulieribus adederint
prodidere. Attamen & tanto malo reme-
dia inesse pleriq; aiunt, quæ hoc loco recen-
suisse uenia fuerit. Podagras, strumas, pa-
rotidas, panos, sacros ignes. Furunculosq;
et Epiphoras, illini earum mulierum tracta-
tu, liniri, compertum est. Rabiosorum cas-
nū morsus, & tertianas, quartanasq; febres
menstruo in nigri arietis lana argenteo bra-
chiali incluso, aut uestis omnino ita infectæ

portiuncula acu uel licio brachiali inserta,
discuti, Demum tertianis & quartanis egrī
plantas sublini, multoq; efficacius ab ipsa
muliere etiam ignoranti, efficacissimum est
se. Quartanas coitu, incipientibus duntaxat
mensibus, finiri nonnulli spondere

Quorum cinere iumentorumq; omnium
addita caminoꝝ farina ceraq; hulcera sa
nari inconfesso est. Ea etiamnum rosacco
mixta fronti illita capitis, (fœminarum præ
cipue,) dolores inter sedare. Et quod dictū
admodum mirum est Mulieribus in mē
se connudatis iam primum grandines tur
binēsq; contra fulgura abigi, sicq; cœli uio
lentiam auerti, autumant. Menstruo (nō
erucas ac uermiculos scarabeosq; & noxia
quæq; arceri atq; decidere. Proindeq; ob
cātharidum numerositatem eas reiectis su
p̄ clunes uestibus per media arua ire in Ca
padocia inuentum. Alibi nudis pedibus
uendum uero ne id sole oriente, (semente
alioquin arescente,) moliantur. Id quoq;
conuenit, quo nil equidem libentius creditis
derim, tactis menstruo postibus irritas ma
gorum artes, (uanissimi ut æstimare licet
generis,) factitatum iri. Cæterum nullo
perpetuo

perpetuo circuitu menstrua describuntur.
Quibusdam enim sepius mense, quibusdā
omnibus tricenis diebus, alijs trimestri spa-
tio, sicut aliquibus nunq̄ fiunt, Attamē mē-
se, (ueluti decreto exonerandæ mulieris ue-
stigali,) decrescente, (idq̄ recta ratione,) assis-
due, (utero nulla ui seminis prorsus occupa-
to,) moueri tendunt. Mulierum namque
corpora, continente aere frigidiore effecto
in algescunt magis, mensium autem coitus
ob lunę defectum, algidiores esse ecquis du-
bitat? Itaq̄ ut mensium fines q̄ media frigi-
diores euadant sit. Igitur posteaquam ali-
mentum in sanguinem mutatum est, mens-
es eo quem modo diximus circuitu mor-
uari contendunt. At si illud haud conco-
ctum sit sensim aliquid subinde secernitur.
Quamobrem qui albi menses uocirātur
paruis adhuc & puellulis proueniunt.
Porro uterque hic recrementorum secessus
quom modice sit integra seruat corpora,
uipote quæ ab excrementis exquisitijs p̄-
purgentur, que n̄ ut ægrotent causæ effici-
untur. Sed si uel non fiat, uel immodice
fiat grauior apprime iactura euenit, aut es-
nim ægrotatiōes supueniūt, aut emarcescit
extenuatq̄ corpus. Hippocrate tradēte. Si
mēstrua imodice fiūt morbi accidūt et si nō
fiūt, morbi

Hipp li 5
Acho 57

morbi matricarij accidunt. Ad sexagesimum sane mares plurimi gignunt, quem si excesserint ad septuagesimum usque procedunt. Et iam apud quosdam ad usque annos septuaginta, & septuaginta & quinque, (quod ignobilis,) uulgaris reperitur generatio. Alios per paucos tamen & non nisi ualētissimos annos octoginta natos sobolem procreal repertum est. Quin etiam Masinissam regem post octoginta sex anos filium quem Metymathnum appellauerit. Et Catonem celsorium octogesimo exacto e Clientis sui filia Salonij generasse clarum est. Mulieres uero ad quadagesimum quintum magna ex parte scētificant. At paulo ætate progredientes effœtæ degunt. Et si nonnullæ annos sexaginta natæ ualidiores tamen pepererint. Inuentam nihilominus mulierem cuius primo genitus ultimo genitum quadraginta annorum spacio excesserit proditum est. Quare quom gratum discrimina ad sobolem congignendam non nihil, (ut retulimus,) conducere aperta ratione conuoluerit, nihil tamē quicquid adeo cōducibile a rogata Hippocratis sententiā in hūc modū perscripta liquido perspectum habebis. Mulieres quæ præhumidos habent uteros concipere

concipere nequeunt, quæ etiam frigidis spiritibus
suscipiunt, fetus enim
extinguitur, nec non sicci & admodum ca-
lidi concipere non possunt, genitale enim
semen corrumpitur ob inopiam alimenti.

Hipp li 7
Apho. 62

Quæ autem ex utrisque modice tempera-
tos optinent uteros eæ ualent fecunditate
Ob has quippe causas nonnullæ partus haud
unquam perferunt, quales si quando medici-
na & cura, (quæ multiformis esse quit,) uice
re, feminam fere gignere eas comperitum
est. Plerisque semel in uita munus hoc con-
cessum est. Quæ si quomodo parere desierint,
leporis conceptum utero exemptum man-
derit, restibilem fecunditatem afferre traduntur.
Conceptus accelerant, uacinum lac potum,
aut quini septeni uel uermes terreni es-
poti, cocleæ cum croco impositæ, simum ac-
cipitris in mulso potum, & a purgatione fel
caprinum inspersum, & perdicis oua si ea
sorbeantur. Seræ ex cauda mulæ si uincti
inter se in coitu colligantur inuitas concipere
cogunt. In Arcadia uinum quod fecun-
ditatem feminis importet fieri dicitur. At
quod admodum speciatius est. Si leporum uul-
uæ in cibis sumantur, mares concipi putantur
hoc & testiculis eorum & coagulo profici-
atque si uituli carnem cum arisiolochia,
inassatam.

inastatam circa conceptum manderint, mit-
res parituras pro mittunt. Sterilitatem ob
partus uexationem fieri certum est. hanc fel-
le taurino, adipe serpentium, erugine, additis
to melle, medicatis locis ante coitus emen-
dari putant. His ita praelibatis paulo altius
redorsum quam bene miroque deinceps ordi-
ne generationem, ipsa rerum natura reddi-
derit curiosius intelligendum Prolem sane
paraturos puellæ non modo ætatem uer-
rumque, (ut paulo ante sanximus,) Sed & ue-
neris appetentiam & corporis posituram an-
te omnia intueri oportet, quando singula
hæc magnas neque ignobiles neque dubias
hac in re interpretationes habeant. Ob-
id uiripotentem uirumque sibi quemque pa-
rere operæ pretium est. Cui equidem, (si
fortasse in coitu pinguiorem segnioresque pa-
nouerit,) Xiphij superior ex uino radix po-
tui utiliter datur, & item quam Cremnon
agrion nuncupant ternis obolis aut drach-
ma pondere. Orminos agrios cum polë-
ta contritus. Orchidisque herbæ serapice ue-
ror in aqua drachmis duabus pota, atque Sa-
tyrion eundem præstant usum. Erithrococonis
radix in mu retina cecitatrice uim habere
plerisque putatur, ac magis a deo iuino austero
bibita

bibita drachma. Tithymalli etiamnum
ramorum medullam habentes ad uenerem
agi pronioresque fieri produnt. Pro digiosa
admodum auctores, (alioquin graues,) non
minus circa hoc tradidere. Septuageno
coitu cuiusdam herbae, (cuius uocamentum
speciemque negauerint) contactu libidinem
durare asseuerantes. Cochlearum fluuiatis
lium carnes sale asseruatae ex uino epotae.
Erihini quoque conmanducati uenerem sti-
mulant. lecur ranae dyrophetes & calamis
tes in pellicula gruis Crocodilli maxilla
dens brachio, uel hyppocampus, uel rube-
tae nerui dextro lacerto singula haec ad allis-
gata mire concitant Hyenae genitale ad ses-
xus suos in melle sumptum, etiam si uiri mu-
lieris coitum oderint. Rostrum scinci &
pedes in uino albo poti efficacissime uene-
ris cupiditatem accendunt. Vtiq; cum sa-
tyrio et eruce semine singulis drachmis om-
nium, ac piperis duabus admixtis ita ut pa-
stilli singularum drachmarum bibantur, p-
se laterum carnes obolis binis cum mirrha
& pipere pari modo potae efficaciores ad is-
de credunt. Coitus stimulat fel caprinum illitum
Medullae suae haustae, seuum asinum anseris
masculi adipe permixto illitum, eque a coitu uir-
Testiculi egni aridi ut potioni inseri possint

Dexter

Dexter asini testis in uino potus proportio-
ne. ad alligatur ue brachiali. Eiusdem a
coitu spuma rosaceo pano collecta et argē-
to inclusa ut tradunt. Salpæ genitale in
oleum feruens septies urinare iubent, eoque
pertinentes partes perungi, alij cinerem ex
eodem bibi. Vel tauri a coitu urinam, lu-
toque ipso pubem illini. Vesperulionis san-
guinem flocco collectum capiti que suppositum
mulierum libidinem mouere. Aut
anseris linguam, in cibo potu ue sumptu,
prodidere. Horum Hercules ad propu-
dia probrosam ue molliciem uiros ad im-
modicam aut certe obscenam uenerē mu-
lieres pleraque periclitare, uetustiores extra om-
nem fortunæ aleam promissere. Quibus
quoad opus fuerit peractis, concubatura pu-
ella blandis prius amplexibus arctisque amā-
tium teneris comparatis labellis compressi-
onibus, suauibus suauiss, mollibus morssi-
culis, horridularum papillarum oppressi-
culis, pudendorum tractatiunculis ad uene-
rem optime excitanda est. Demum scin-
tillatibus iam eius ocellis, mutilatoque ac, (quod
dictio media esse coeperit,) interpellato fami-
ne, tremula pene uoce ea loquente, atque indi-
gesta quadam motione sese uibrante, gestiteteque
in hunc modum delizioso cubili diapasmatis
bus insperio

inperfo prostituēda, ut capite paululum de
misso coxendices clunesq; puluinis elatæ p
stent, læuo ad clunes calce retracto, dextro
expasso crure, fœmibus late patescētib;us,
hiantibusq; uerendis, aut cruribus utrisque
firmo amplexu uiri lumbos circūplectenti
bus. At uel hoc uel alio quocunq; libues
rit modo strata nouissimæ salaci præciden
da est. Quom igitur fœmellam eo quem
diximus modo cubantem mas inierit, coz
lesq; pudenda & uteri ceruicem subierit li
gulis utrinq; sublabratis, uiro ceuentē, cris
sante muliere, ac mutua utrorumq; contre
ctatione, uir tandē genitale semen ante uul
uæ ostium emittit, cui spiritacea substantia,
(quem gignitiuum appellāt spiritum,) per
miscetur atq; confunditur, quæ inquam ni
hilo secius atq; humiditas expellatur oportet.
Tanto seminis humiditatem peruin
centis, quanto ocius egeritur efferturq; longi
us, nihil enim procul sine spiritali uolentia
proijci potest, fœmina eodem tempore om
ni plerunq; sine libidine per uulua accepta
bula genituram, (quam fœcundā diximus)
in uterum demittente, quandoquidem sine
maris ac fœminæ emissionē, concipi impos
sibile sit, sine uoluptate uero fœmellæ fieri
quidem potest. Si locus turgeat, & uulua

D propius

propius ostium descendat. Quamuis ma-
gna ex parte sic accidat ut utrorumq; oble-
tamento id agatur. Maris autem profu-
sio non intus, (ut quidem opinantur) fit.
Os enim uteri angustum est. Sed ante osti-
olum, quo & foemina succum illum nihil
ad conceptum conferentem secernit, in qui-
bus quidem excretionibus pari ferme uo-
luptate mas ac foemina affici solent. Viri
autem secū dum semen ibidem profusum
intus ab utero, (si quidem calidus, et modi-
ce temperatus sit. si oris labra tactu asperius-
scula et hærentia, si etiam nū tenuiora sint,
quando quidem ad conceptionem ita sese
commode habeant,) auidissime rapitur.
Indicio est quod locus qui modo madebat
resiccatus mox persentiat. Quod etiā
q̄ procaciter inhiat hinc discas licebit, quā-
do puella solo balnei ingressu utero graui-
inuēta sit, semine quod a uiro prius in aquā
defllexerat sitiente uulua hausto. Cæterū
per id tempus uirginitatis nodo nexuq; di-
laniato, cruentus, a menstruo sanguine eo
dissidens, q̄ uiuidi hic coccini coloris est,
aceo duntaxat quo penis uteri ceruicem a-
spersuscule uiolētiusq; subit momento par-
ce prorumpens, ediuerso mensibus deco-
lorationibus turbulētioribusq; uberior ac
longiore

longiore temporis tractu delabentibus, suæ
cus, (integre uirginitatis indicium,) interstil
lat. Ceruicula intumescit, n̄sq; plurimum
dolet, eoq; magis eugio grandiore mentus
la ui defraçto atque ostiolo iusto plus passo
laxatoq; fiunt hæc. Porro tumores & dolo
res, rosarum mirtilorumq; ac maluæ & pu
legij decoctum insidentibus commode de
mulcet. Aut defrutum rosaceo addito.
Subide Omphacio ex olea adhuc alba nō
ex druppa, (ita enim uocatur priusq; cibo
matura sit) utpote quod deterius est, expres
so, ceruicis ostiū ac uerenda perungēda sūt
Omphaciū hoc ab illo colos interstinguit,
quoniam hoc uiride est, illud quo autores
uti sæpius iubent candidum, hinc multorū
imperitia, atq; egrorum iactura non parua
eo primo omnes fere abutuntur. Dolore
interfædato ubi res ipsa urgeret. Cærata in
lana harundinis internodiis opportunæ is
doneq; crassitudinis obducta, coalitū dissi
unctarum partium molientia ferrū inanis
tiq; quoad ocalluerint imponantur, hæc
inuiolatæ coitum perpeße præsentissima p̄
sidia censentur, quam si ante concubunt
tanq; nimium curiosi internoscere uelimus
quo minus uasræ omnūq; malitiosissimæ
mulieres, quippe quæ singula talia astu ad

integrum plerunq; comminiscantur, nos
falsos habeant, id nobis uirginitatis argu-
mentum fuerit. Quod perlucidum ijs ac-
tenuē lotium, substrepitu perinde atq; acus-
tissimo (quoniam per angusta exitus datur)
sibilo ut, fistula impendio deductiore emis-
cans longius admodum excutitur. Quin
et edoctæ obstetricis contuitu hymen, (si ca-
sta sit,) facile decernitur. Cruoris quoq;
delectus, (quos paulo ante monstraui-
mus) inditio sunt. Gagates etiamnum suffitus
odoris spiramento fauces naresq; nō attinge-
nt. Et potus si præsentem mictum nō
ciat, (muliere alioquin suffitum persentire,
cōminusq; potu mingente,) uirginitatem
eximie deprehendit. Quo modo & cor-
ruptarum pudicitiam magnetem obdormi-
entis capiti suppositam, pudicam ad mari-
ti complexum quam mox compellentem
adultera e thoro præ nimio simulachrorū
pauore excidente, plane aperire autumant.
Quamobrem summo studio uterq; qui cō-
cipiat uel natura uel arte præparandus ē, qd' si ne-
cōcipiat facere libuerit contra agendū est.
Nam si labra læuia crassa sint, haud qua-
commode usum præstant. Ob id nōnul-
lę pridiequam concubuerint, (ut semen de-
labatur,) uulvæ ceruicem oleo iuniperino,
aut

aut ex cæruſa thure ue excipientes oleo cæs
raç adiectis illinere aſſolent. Araneus phar
langij nomine eſt, lanuginofus, grādifſimo
capite, quo diſſectio intus uermiculi duo in
ueniri dicuntur, qui mulieribus ante ſolis
ortum ceruina pelle illigati, ne concipiant
mire præſtare creduntur, uis ea annua eſt,
quam ſolam ex omni atocio dixiſſe ſas ſit,
quoniam aliquarum fœcūditas liberis ple
na, tali uenia indiga eſt. Sed ſimul ac geni
turam intra ſe uterus traxerit, uniuerſum ab
ueum, (ſe ſupra ſemina duo colligens ac un
diç ea comprehēdens) ita contrahit, ut nul
la penitus, (ſiue multum ſiue parum ſemis
nis iaculatum fuerit,) uacuitas relinquatur
atq; adeo os ſugillat obſepitq; uti etiam nū
deductiſſimi corporis acies ne utiquā ingre
di queat, quod Hippocrates, (quem ceu al
teram rebus humanis lucem dei dediſſe uis
deur,) ita prodidit Quæ uterum gerunt
iis uulua ſe cōprimit. Apud me Hercules
tractatu ipſo antiquitatis ammiratio creſcit.
Quantoq; maior dicenda harum rerū ce
pia ſuggeritur reſtatq; tanto magis priſco
rum in inueniendo curam, in tradendo bē
ignitatem adorare uenerariq; ſubit. Nec
dubie ſuperata hoc pacto etiam rerum ip
ſius naturæ munificētia, (mō hæc humani
D 3 duntaxat

Hipp li. 5.
Apho. 51

duntaxat operis inuentio esset.) facile uideri
posset. Nunc uero aut eam ipsam deo
rum fuisse, aut certe homine etiamnum in-
ueniente diuinam Eandemq; omnium pro-
pe dixerim parentem, & hæc ita fabricasse,
& monstrasse ostendisseq; nullo uitæ mira-
culo maiore, (si uerum fateri uolumus) cre-
di par est, quando alia uia ad hæc adeo ex-
quisite peruestiganda nulla relinquatur.
Æternum quæso deorum sit munus istud.
Quom autem seminalia recrementa in ute-
ro constiterint atq; intra septenas horas sui
post iactum in effusionē relapsa neutiq; fue-
rint, (quibus calor tantam talemq; habens
motionem & actionem inest, quanta mo-
dice ad quamuis corporis partem accom-
modetur, quod si rem quæ sit uel excedat
uel deficiat, aut deteriorem, aut lesam et mā-
cam, similiter hīs quæ foris igne ad cibum
alium ue usum coquantur, efficiet, at in hīs
caloris motum nos ipsi moderamur in illis
gignentis natura accommodat) mox in uitā
hæsisse autores illustres pronunciarunt, p-
indeq; maris semen in genitalis sceminei al-
boris medio propemodum glomeratur.
Ambo hæc spiritu gignitiuo uterocq; iā con-
creto calfiūt, q̄ fit ut crasse scāt spissentq; atq;
er illa & gluinosa calfiunt, spiritū flatuolū
aggenerēt

aggeneret oportet, quo sane flatu commix-
tae geniturae turgent atque intumescunt, mi-
nutilissime insuper hec spiritus replentur abs-
surgunt, exinde ex pluribus his iunctis, una
fit cavitatis, uberem spiritus quantitatem con-
prehendens. Qui nempe spiritus intus re-
clusus refrigerationem queritans ad sui cu-
stodiam, sibi in feminum medio, (eorundem
partes scindendo) peruium iter parat, ut spi-
ritante feruido, algidus eodem ad feruorem
contemperandum subingrediat, quo spi-
rituum ingressu egressuque, atque ui spiritum
potestate uitalem, animale, naturalem ad
proportionata loca formatiua mouere, ses-
mina apprime spumescunt. Duorum ge-
nitalium feminum commixtio expediens
ac necessaria quidem fuerit, tum quo nullis
eris recrementum uirili geniturae conueniens
alimentum fieret, etenim uirilis crassa
calidaeque temperatura est, contra foeminea
tenuis & frigida. Ob id crassitie uirilis ex-
tendi dilatarique, quemadmodum opus esset
nequiret, et calore simul inchoandi puerpe-
riam materiam absumeret. Tum etiam ut ope-
rimento partui essent, namque uirile semine ad ut-
teri augmenta cornibus per similia non deue-
nit, nec per totum alueum spargit, quare foem-
ineum, quo ea loca repleantur atque ut ex his una

congēstis germinis opera efficiuntur
necessarium censetur. Itaq; coactis iā par-
tibus ijs, & in utero insinuatis diuq; contē-
tis extera parte terrena resiccescente, circum-
membranula perinde atq; in decoquendo
pane, obducitur, Tum quia necessum erat,
nam et calescentis frigescētis ue rei extrema
siccescere operepretium est. Tum etiam nū-
alicuius gratia. Nam & semen inconstans,
cuius partes disīnciant, quippe quod uuidū
riguumq; sit. continente sistēteq; indigum
fuit. Cætero trium principatum habētium
membrorum cordis, cerebri, iecoris, bullarū
læ molles ac exiles, uteri duritudine oblatē-
derentur. Et spiritus gignitiui potestate alii
oquin uitales animales, naturales ocissime
halarent abscederentq; ni spissiori mēbra-
no obducto tuerentur atq; custodirentur.
quod equidem membranum quom utero
per aspredines, quas antea fossulas dixim⁹
& ijs potissimum partibus, quæ cornua ap-
pellant, cōmittatur, cōtenta semina eidē ad-
nectit, in quo tamē meatulus ea parte, qua
umbilicus creatū iturus est ad spiritus euen-
tationem. (quam antea cōmemorauimus)
existit hæc autem in medio expiratio sic as-
formatrice uī sic iubente, quamq; enim spiri-
tum hunc, (uirpote leuem & calidū) sursum
atq;

atq; ad circumferentiam potius suapte natura suoq; nutu ferri par sit, ad medium tamen atq; quocūq; uis illa prope duxerit, diuina imperauerit cuius est instrumentum dirigitur. Ad medium autem eatenus propellitur, quatenus cordis locus præparet, quo spiritu intus deseruente, et calore extrinsecus exiccate, cordis bulla tumet, uitali spiritu, (quo commodius affirmatiua uis cor ipsum ac membra cætera condere queant) referta. Mediam namq; sedem in animali, non secus q̄ rex in regno cor obtinere ius fasq; est. Deinceps uero bullulæ geminæ, superna parte, p cerebro una, dextrorsum pro iecinoꝝ altera, primæ ad tempus coherentes, extuberant, quæ nihilominus spiritu, (superna animali, naturali altera,) replentur in hac iecur, in illa cerebrum, spiritaceis hīs substantiis patrocinantibus procreatum icurum est. Que procedente tempore a cordis bulla quæ prima fuit, et interstitio, et specie, et magnitudine abscedunt. Neq; quempiam ex solis hīs membra illa gigni arbitrari oportet, quando quidem prima puriore tenuioreq; alimenti parte (cordis materia) expleatur, crassiore pinguioreq; ea quæ iecinis, pituitosiore atq; crudiore algidiorē ue ea quæ cerebri. Nec dum tamen mē-

membra hæc generantur, sed bullæ duntaxat preparantur. Quæ sane una cum ijs quæ in membrano continentur, (quæ totâ embryonem esse contenderim,) nutriri incrementumque recipere necesse est, ob id per uulvæ acceptabula cruentus succus membranum circum ambit quem simul cum refrigerante spiritu per meatulum, (quem gignit spiritus sibi a formauerat) intra paniculum a genituris attrahitur, quo perfectæ & ad integrum cõcoctio partes quas modo diximus aluntur augenturque. Enimvero embryo per tempus id adeo exiguus præstat, uti minimo indigeat nutrimento. Ac qui nec adhuc illi, (quippe qui umbilico eidem uberiore alimonia indigus nectatur,) membrano committitur. Mox tribus ijs (quas nuper cõmemorauimus bullis,) tris prætenues admodum obduæ membranulæ, cuique una, procreantur. Porro cuncta hæc a conceptu sexto septimo uel die absolunt. Quæ quum a physicis, ab Hippocrate quoque, (qui tam fallere quam falli ne uult,) experimenti certo accuratissime deprehensa sunt. Qui libro de pueruli natura mulieris atque plus equo quassat, septimo die erecti tali folliculo.

Hipp

folliculo receptabuloq; quale in ovo ab ex-
tima testa clauditur cōceptui suffecisse asser-
uit, quo tempore umbilicus inchoatum iri
uideretur. Nam membranum id quom ob-
duruerit, secundam appellitat, cuius exiles
duæ tuniculæ sunt. Ex seminalibus uero
recrementis intra hasce tuniculas uenę arte-
riæq; procreantur quarum ora exteram tu-
niculam penetrātia, summa que illius cute
patentia disseminata, uulua uenarū arteri-
arūq; oris, (q; acceptabula nominabatam?)
arterijs arterijs, & uenis uenis, ægs utrinq;
numeris miro ordine respondentibus, ad-
mouet atq; adiguntur. O rem inclitæ uo-
cis, O rem magnopere mirandam. Tot
in illorum seminalium recrementorū tunis
cula uenæ. Tot deniq; arteriæ concreantur
quot præcise in matris utero tam diu præfu-
erant, eadem etiamnum serie, eadem prorsus
digestiōe seruata, prohi lupiter nec uisu
facilis nec dictu affabilis ulli. Deinceps &
uenæ, et arteriæ, hę secundæ exilitatibus di-
ctis irteriuntur atque inuoluuntur. Subinde
non pulsantibus uenis similiq; modo ar-
terijs in unum coeuntibus, uenę duę totidē
que arteriæ de ijs repullulant, quas cuticu-
lare putamen ambit, ex quibus qui umbi-
licus uocitatur cōstat. Etenim uenarū ac
arteriarū

arteriarum imbecillitas tutelam operimen-
tumque desiderat. Hæ quasi radices quibus
alimoniam exhauriat, partus uterum con-
tingunt, & ob eam rem ante principalia mem-
bra, quando principia hæc iam absoluta
uberiori alimento indiga euadunt, quod p-
umbilicum ab uulua rapiendum erat, descri-
bantur oportet. Porro quom potentia qui-
dem, & imperfectum animal scetus existat,
aliunde alimentum recipat operæpretium
est. Quamobrem utero et parente, (ut terra
plantæ,) ad sanguinem menstruum illi cibum
hauriendum, donec perficiatur, & iam sic
animal potentia gressibile, utitur. Præter
secundam geminæ quibus obuoluitur fœ-
tus, membranæ extant, quæ maioris mino-
ris ueratione differunt, prima partum circ-
cumquaque immediate ambiens. Auiculus
Animium, Aurelia, Abcas, Abigas ue, Sea-
la, Alicas. Conceptus armatura, nuncupatur.
Secunda ab umbilico infra embrionem
circuens Alamchoideum, Biles, Ascari, Sec-
ca. Inuolutus appellatur. Animi quidem
functionem humorem exudantem e puerper-
rio coaceruare, & usque in diem partus con-
seruare esse unanimiter aiunt, quamobrem
non modo partum a secunda duriore, (qua tes-
nellus, pculdubio oblecteretur) incolumene ac
cuius

cuius uis læsionis immunem tuetur. Verū
& eas humiditates colligens, tum ut puerū
perium n̄s supernatet atq; suspendatur, ne
grauior ab acceptabilis contineri nequeat

Tum etiamnum quia partus tempore,
membranis diruptis, uteri ceruicem lubri-
cam ac ductilem & facile dilatabilem red-
dant, maximo præsidio est. Cōmodum
ferme idem ab Alāchoideo recipimus, ob
eam, quam intra se recondit urinalem pars
tus aquositate, quæ in ipsum per meatus
lum, (quem brachum appellant,) in medio
umbilico constitutum a uesicæ imo deriua-
tum, diffunditur. Quāq; uesica propriā
ad mictionem fistulam obtinet, non tamen
nisi ædito puerperio illa offitio hoc perfun-
gitur. At ad umbilicum lotium deueniens
bracho alanchoidem subit, ibique ob eas
quas modo diximus utilitates asseruatur.

Humor autem inter has duas cruentus ad-
modum dilutiorq; a mulieribus proferum
uocatur. Cæterum geminæ eæ membra
nulæ infantem ambientes, interior tenuis-
sima & molissima, et exterior, (quæ proprie
Chorion a græcis dicitur) a nobis confusa
uocula etiam secundæ nominantur, quoni-
am & hysteras eas græci appellent, quāq;
eti uulua ipsa numero singulari ab n̄s hyste-
ra quoq;

χοριον

υστερα

quodq; nuncupat. Nullū siccis excrementis p-
pus, id puerperium conceptaculum adept-
tum est, propterea quod eius alimonia nō
ad uentriculum intestinaq; (hæc ubi ipsa re-
crementa secernuntur,) sed ad iecur per um-
bilicales uenas, (quippe quæ uentriculi pri-
ma concoctione haud quaquā indigeat,)
ad iecur inquam, in quo humida sūt excre-
menta deriuatur. De geminis itaq; his ues-
nis alimentum deferentibus, quom paulu-
lum processerint, mox post umbilicum co-
euntibus. una in iecinoris creādi concauū
dependet, quippe cui bilis uasculum alimo-
niæ expurgamentum inhærescat. Satius
menstruum sanguinem perpurgari priusq;
per membra distribuatur censente natura.
At arteriæ duæ, non ad cor ob spatij longi-
tudinem, sed ad arteriam magnā, secūdum
spinam coestēsam ex corde primum descri-
bendam, super uesicæ partes procedentes,
deueniunt, illiq; ductilibus colligationibus
connectuntur, per easdem embrionis cor e-
uentatur, et ab utero cum spiritum, tum eti-
am puriorem subtilioremq; cruorem
haurit. Omnia deinceps a principalibus or-
rienda lineamentis, primum membra post
sex septem ue ante dictos dies duorum triū
quattuor ue dierum spatio describuntur.
Subinde

Subinde quattuor, octo intercidētium
ue post predictos dierum tractu lineatione
peracta cruenta materia per umbilicū hau
sā foetum totū permeat, atq; ad membro
rum fabricam propius accedens prædispo
nitur, quæ quoq; & per id tempus lineatio
nes replet. Mox nouem aut quindecim
aut intermediorum dierum sequētium spa
tio, sanguineus succus in carnem conuertit
tur, quo etiam tempore membra & color
res & mollitiem duriciemq; adipiscuntur.
perinde ac si pictoris officio dum cōdit cre
atq; natura perfungeretur. Etenim ubi pri
mum lineis animantem pictor effinxerit,
mox coloribus varijs pro partium natura
accommodatis illinit ac perficit. Sed quom
in conceptu omnes corporis partes poten
tia insint, primum omnium, (utpote princi
pium maxime promptum,) cor sanguine
per geminas antea dictas arterias ab utero
hausto actu secernitur, cui sane spiritus gign
nitius, una & generatiua afformatrixque
uis, ueluti propriæ sedi protinus ab initio
insidere, in quo etiā primū uitalis spiritus p
generatur. Quippe quod temos, maximū
dextro in latere, minimū in leuo, (quem au
rem sinistra imperitiores graij orta uocitā)
mediū cavitare inter utrinq; media, primo
maiori

maiori uenæ, medio ahortæ adnexo, sinus
los neruulis etiam sufferctos contineat.
Homini animalium uni paulo a mammilla-
larum determinatione ad læuam, parte sui
ampliore, qua corporis superiora spectat,
(radix ob patulicâtes utrinq; pinnas dicta)
prope dixerim pupillam inclinat. At ex-
trema, qua i acutum sese colligit, in mucro-
nemq; plane exit parte, infra mammulam
in priora eminent ac palpitans uergere tas-
ctu exploratur ac patet, hoc ut prius uiscus
afformatur, nascentibus ita nouissime emo-
ritur. Quis enim cor hirsutum quibusdam
fuisse antequâ cerneretur crediderit, cui rei
Aristomenes Messenius, quem Lacedemo-
nij tertio captum dissecuere argumento esse
potest. Id homini drachmis binis pondere
usq; gliscere, a quinquagesimū tantundē
ab eo detrahi, proindeq; cordis deliquio,
ultra centesimum annum uitam negari æ-
giptij existimarūt. Alij quoq; ad usq; quinq;
tum, & sexagesimum diē a cōceptu augeri
cōmemorant. Huic præcipuus calor, huic
cæteris corruptis partibus uitalitas perdit
inuolucrū aquæ oppletū, ppetuo madore
indigo opimēto est. Id prima intra se animo
sanguiniq;

languiniquꝫ domicilia præbet. Exinde sã
guine qui per umbilicales uenas, i partum
transfunditur, iecur conditur, cui uitalis spi
ritus quo naturalis fiat a corde demãdatur
infra sæptum a dextro latere sub præcordijs
omnibus æque membrum hoc, (per natu
ram & non prodigiose habentibus,) situm
est. Bubulo simile, uenæ maiori nulla ex p
te ahortam attingens iungitur. Colos huic
concreti cruoris est, in quo nimirum amo
ris sedem sapientiores posuerunt, ac eorum
auctoritate diuini uates commoti. Titium
illum apud inferos ea qua peccauerat parte
dari pœnas examussim commenti sunt.

Ab exteriori parte gibbum est. ab interiori
ri uero concuum. Ventriculo insidens in
quaternas fibras diducitur. Id centenis du
rassè annis uetustatis ul maxime paciēs ob
sidionum exempla prodidere. In quo sel q
dẽ (quia pessimi sãguinis expurgamētũ) ex
tat. Hominũ paucis quorũ ualitudo firmi
or & uita longior, negatum putant. Dein
seminum substantia cerebrum constituitur
quod, in homine proportionè, magnitudi
nis corporaturæqꝫ plurimum superqꝫ hu
meum. Viri quam foeminae maius.

Duabus supra subterqꝫ membranis, altera
ossi ualidiorè cohærente, infirmiore altera

E ipsi

Titius

Cerebrũ

altera ipsi cerebro citima uelatu obduca
que omnibusq; biparutum sanguinem pe
nitus priuatum, per naturam algidum, pri
orem capitis situm plane optinet, pars hu
ic postrema, (quod cerebellum uocatur)
et tactu et forma profus diuersa, adne futur.
Prioris partes membrana uesitit̄ exigua que
dam cauas, (quæ cerebri uentres antiquitas
uocitauit,) intra se habent. Ideoq; omniura
cerebro medio parua quædam ossicula in
esse prodidere. Hic mentis est regimen, hic
habet sensuum arcem, hic culmē altissimū
huic uitalem spiritum ut in animale deat
ticutetur cor ipsum impartit. Hoc uicere
excellissimum, celoq; proximum uni hos
minū in infantia palpitat, nec nisi in primo
sermonis exordio roboratur, hoc sine cari
me, sine cruore, sine sordibus, aliud esse quā
medullam argumento, quoniam coquens
do obdurefcet eruditiores & deprehendes
runt & posteris reliquerunt. Itaq; caput a
corde atq; iecinore cōtinuo generatur, qd̄
cæteris magnitudine præstat. Post hæc cæ
terarum unaquæq; partium ex alimento p
uenas & meatulos quosq; resudate, quem
admodum aqua per crudiusculum toniē,
concreatur. Nobilissima quæque ac po
tissimi principij particeps, ex concocto sin
cerissimo

sincerissimo primoque alimento, reliquæ uero
necessariæ, ac illarum gratia instituendæ
ex deteriore, ex reliquijs excrementisque. Per
inde enim natura atque prudens paterfamili-
as, haud amittere ex quo aliquid comodi mo-
li queat, quicquid solet. In rei autem familia-
ris cura ita dispensatur, uti liberis optimus
cibus, deterior seruis animalibus uilissimus
detur. Quo circa ex tribus istis principijs tria
secernuntur germina. Ex corde arteria a hor-
ta, ad innumeras huiuscemodi spiritus semi-
tas inter neruos latentes, cum sanguine, cum
etiam sensu carentes, diducta, quibus præ-
cisus ea duntaxat corporis pars torpescit, ha-
rum percussus, (in membrorum maxime
cacumine euidens,) in modulos certos, me-
tricasque leges, ab Erophilo medicinae uate
miranda arte descriptas, per ætates stabilis,
aut citatus, aut tardus omnium fere morbo-
rum index est. Ex iecore uena caua, quæ
& ipsa numerosis sanguinis spiritus semi-
tis, innatantibus riuulis diuisa, in prætenues
postremo fibras totam subter cutem disper-
sis, in angustam adeo subtilitatem tenuatur
ut cruor aliud ue penetrare haud queat præ-
terquam exilis quidam succus, ab illo qui
crebris admodum cacuminibus sudor ap-
pellatur. Ex cerebro nerui, bibulo quo &

Erophyl

Os iugale

nasci & ali perhibēt circumuoluti, lubricis ossibus applicati, corporūq; nodos, (qui articuli uocitantur,) aliubi interuentu, aliubi ambitu, aliubi transitu, uincientes, hic teretes, illic lati, ut in uno quoq; figuratio poscitur. Si incisi haud solidari tradunt. Satis superq; mirum est uulneratis summum dolorem, praesectis nullum penitus accidere.

Caluaria

Et spinalis medulla. Ex seminalibus quidem genituris cuncta haec constant. Mox reliqua describuntur qualia ossa sunt, & haec potissimum quae ad principalium tutelam natura destinauerat. ueluti caluaria quae per cerebro interiore parte concava, extrinsecus gibba, utrinque laeuis, & qua cerebri membranam contegit, & qua cute capillum gignente contegitur, hac ab occipitio & temporibus simplex, a fronte in uerticem usque duplex comparet. Cuius ab exteris ossa obdura, ab internis, quibus inter sese connectuntur mollia foraminulentaque sunt. Quippe inter quae uenae passim discurrant, quas istalium suggerere credibile est. Quae sine sumis raro, cum istis frequentius uisitur, quam incertus est. Insuper iugale os, quod transuersum a genis tendens super sinulos, qui sunt iuxta auriū foramina finiēs, ab inferioribus ossibus

ossibus sustinetur. Os malæ superiores den-
 tes exigēs Maxilla molle os. cui⁹ ima pars
 mentum est, a quo utrinq; ad tempora pro-
 cedit, quæ & sola mouetur. Vertebrae dein-
 de quattuor & uiginti, (nam septem in cer-
 uice, duodecim ad costas, reliquæ quinque
 proximæ costis sunt, spinalis medullæ tuta-
 mina operimentaq;. Exinde summa co-
 sta infra ceruicem contra humeros sita, atq;
 undecim inferiores, usq; ad imū pectus per-
 uenientes, quæ primis partibus rotundæ
 & quasi capitulatæ uertebRARUM transuersis
 processibus, ibi paulum insinuatis inhæ-
 rentes, inde patescunt, & in extimam partē
 recuruatæ, paulatim in cartilagine degener-
 rant. Ac ipsum quoq; pectoris os, ualens
 durumq; a faucibus incipiens, ab utroq; la-
 tere iunctum, quæ uniuersa cor tuentur.
 Sub prioribus uero costis quinque, (quas
 rhoas græci cognominant,) breues tenuis-
 oresq; quæ paulatim in cartilagine uersæ
 ac ima potissimum, quæ maiori iam parte
 nihil nisi cartilago est) oris abdominis inhæ-
 rescunt, atq; iecur custodiunt. Subinde so-
 lers natura reliqua ex ratione molitur quæ
 admodū duo lata ossa utrinq; ad scapulas
 rēdentia quæ latini scoptula, omoplatas græ-
 ci uocitāt in sumis uerticib⁹ insinuata ab ijs
 E 3 triangula

Maxilla

triangula sensim latelcentia, & quo latiora
hebetiora, ad spinā permeantia, imo quoq;
suo cartilaginosa, posteriore parte uelut in
natātia, quoniam nulli, nisi in summo, ossi
inhærescāt. Humeros. Radios brachiorum
superiora breuioraq; ossa. Cubitos inferi
ora longioraq; Manuum ossa, quæ cum
multa, quippe quorum numerus pene in
certus, tum etiam minuta sint, oblonga tamē
omnia triangula, structura quadā inter
sele connectuntur. Ossa coxendicum, pes
cūtinē, scœmina, patellas cartilaginosa ac mol
lia ossa. Gemina tibiæ cuiusq; ossa. Talorū
ossa, calcium, pedum, quæ n̄s quæ manib;
insunt respondent. Subinde cartilagine,
operimenta, colligationes, atq; hæc ex sem
ne. Ex sanguine menstruo carneq; partes cō
struuntur. Veluti pulmo natura inanibus
fistulis cauis fungosusq;, in binas ungu
bubulæ modo fibras diductus, uenæ maio
ris singulis suis fistulis riuulos excipiens,
proindeq; sanguinis plurimum continens

Nec audiendi sunt, qui cruenti succi (eoz
quos dissectis animalibus detraxerint, quo
rum uniuersus comminus sanguis effluxerit,
se & sanxere & prædicarunt. Lyen quem
splenem graij appellauere, haud cincto ut
iecur

fecurat intestino innexus, a cōcauo uentri-
culum allequitur, a gibbo uero dorso adali-
ligatur, uenæ uni maiori iunctus. Cuius
magnitudine ioci risusq; intemperantiam
factum iri physici prope omnes asseuerant.
Ex aduerso ns qui uel eo carent, uel quā-
breuissimo per naturam uiuunt, risum ad
mi, quotidiano usu compertū est. Sed quā-
ob causam sibi magnitudine ioci intempe-
rantiam paruitate exemptionem asciuerit,
pecdum ab ns satis explicatum. Nos uero
quantum ingenioli facultas suggesserit dī-
cemus, quod quom lyen propriū atræ bis-
lis conceptaculum sit, hinc uastitate succi ili-
lius risui adueriantis impendio maiorem,
quam iecur gignere suppetat copiam desin-
deret oportet. Vnde & uniuersam atram
bilem, & purioris sanguinis adhuc pro sui-
altione necessariam opportunāq; portionē
attrahet. Ob id cruentum succum perspi-
cuiorem lucidioremq; ioco aptissimū red-
dit par est. Contra breuitate, non etiam quā-
tum attribilarū succi iecur aggenerat, sulci-
pit, et ob eam rem sanguis impurior admo-
dum turbulētior nigribilosiorq; magis, in-
immanem tristitudinem agens relinquitur.
Nam & huiuscemodī accidentia atrī fellis
uicō fieri Hippocrate uel maxime diluce

Si moestitia aut metus longo tempore tenet
atra bilis in uitio est. Laborantibus nepe
cursorum ueluti peculiare, cussus impedis
mentum inuritur. Quo etiamnum per uul
nus exempto animal uiuere autumant. Re
nes duo bubulis similes p inde atq; ex mul
tis renibus compacti in adipe mersi urinas
tiq; summis lumbis sub imis coxis adherē
tes, ab ea qua coxis herescunt parte, resu mi
ab alia uero globosi, uentres cauaq; et si ha
bentes, ad quę tam qui ex caua uena, quam
qui ex ahorta meatuli minime pertinent.
A teo loci pertendentes in renum corpus
cula absumuntur oblitteranturq;. Cuius
rei apertissimum argumentum fuerit, q; si
sanguine carent. Eorum dexter superiore
sibi locum uendicat, & latior sicciorq; mi
nus pinguitudine obducitur. Lingua &
glotta & glossa recta ratione nūcupata, car
ne soluta, rara, fungosa constans imbricatę
asperitatis, quę aut lata, aut angusta, aut me
diocris, (omnium expeditissima atq; expla
natissima,) est hæc in animantibus cæteris
semper absoluta, in homine duntaxat usq;
eo uenis cōstricta, ut eas intercidi necessum
sit, alioquin usui loquendi inepta, saporum
intellectum sui præcipue primore parte, &
singulorum præterea, quę caro sentire que
at,

γλωσσε

Ieiunum.

Cui equidem & mensura hæc quadrat, & uocamentum sibi iure conuenit. Ieiunum uero est, quod ilam, hisam seu duplici. A hila lam, hiram ue, & pleriq; hillum nominant, illæ uero plurali numero, uel hylæ, hylle ue, a quibus ad aluum capaciora intestina, in cæteris sunt quas in homine atq; oue lactes diximus, non illia, ut ex Plinio plurimi perperam legunt Ieiuni autem nomine duode num & ieiunum interdum comprehensa sunt, uti apud Macrobiū ieiunum omni um intestinorum principium habere exaratum est. Et alij ex probatissimis lactes i tria duntaxat diducunt. Pyloron, ieiunum et tenuē, quod esse nequit, ni ieiuni uocabulo utrunq; intelligamus, nec iniuria id factū. quo ad substantiam idem sint, inde tantū modo dissidētia, quod pars primora haud implicata est, quæ & cephisis siue duodentū uel propago cognominat, pars altera implicata, nō tamen ut tenuius intestinum est, hæcq; peculiari uocula ieiunum dicitur. Tertium ex lactibus intestinum tenue uocatur, ab imperitioribus ilion, morbusque illius iliacus. Quom tamen ileosa diligenti oribus appelliterur & qui hunc perpenit tur ileosi. Illiac^o uero iliosus: ue is intelligit^r qui

Iliacus

qui lagopono hoc ē ilium dolore uexatur.
Sunt autem ilia & quæ a græcis lagona &
ceneona nuncupantur, partes umbilico in
latus utrunq; subditæ, inter quæ fumen seu
abdomen pubesq; intercluditur. Igitur ilia
inter coxas & pubem fumen uel imo uens
tre extant. Quamquam et arteriæ inter ue
sicam & aiuum ad imam pubem tendentes,
ilia etiamnum dicantur. Neq; abditum in
obscuris est ilium dolorē Chordapsom
Dioclem Carystium appellasse. quando ta
men & chordapsos & chordios is qui cos
licus a nostris dicitur existat, quē nihilomis
nus Diocles ileon commutatis nomenclat
uris nominauerit. Vnde & colicus a cos
lo, quod sane intestinum laxius atq; ile sin
gulari numero uocatum, coecoq; commis
sum esse constat. Sunt tamen qui Plynium
falso legendū putēt. In homine hille infima
parte simul a græcis uocatur colon, adeo qd
apud grauissimum auctorem hille uocamē
to numero plurali, & tenue & crassum in
testina significetur quandoquidem hille (ut
ante diximus.) nec in homine nec in oue
sed in cæteris tantum ex Plynij sententia cō
pareant. Ex quo id plane euenit ut breuis
simo spatio sibi ipsi contradicat. Verba
autem Plynij sunt. In homine ile infima
parte

Diocles

ALCOEVES
9109

Lactes

Persius

infima parte simile suillo a græcis appellat
colon, quæ singula, numero singulari, non
etiam plurali aptissime respondent, est præ
terea subrectum intestinum, quam uocula
alia latini aluum, recentiores longanone
uel longanone, (ut retulimus,) uocitant.
Intestinum disseptum seu sæptum transuer
sum, præcordia, cinctum ue quod uentrem
& cætera intestina ab extis secernt. Intesti
num medium quod grañ mensenterion di
cunt, cui uenulis quam plurimis sufferto la
ctes inuoluuntur, ut a duro spinæ contactu
munitiores magisq; septos reddat. Nihil
tamen adeo mirum aliud mihi est, quã nõ
nullis, qui inter præcipuos & habentur &
sunt, idipsum lactes appellate placuisse, quãuis
nõ me lateat alios lactes loca sub umbilico in
lateribus puberentis delicata, adeo ut plagã
ferre nequeant. Alios pinguia intestina, ut
Persius unctos lactes hinc dixerit, quosdã
membraas quibus inter se intestina cohere
scunt nũcupasse. Minor lingua exigua ue
quã nouo uocamẽto quã sublingulũ di
xere, hæc duabus interposita fistulis, (utpos
te cuius opera gemina,) interiorẽ ad pul
mones atque cor pertinentem asperam ar
teriam nominatam carne cartilagineq; cõ
sistẽ,

constanrem, spiritu ac uoce illac meante, in
epulando circumquaq; operit, quominus
si porus eduliaque in alienum deerrauerint
tramitem, torqueant, aliam uero exteriorē
(cui certe gulæ uocamentum fuerit,) neruo
carneq; conditam quum spiritus tantū aut
uox com meat, ne intempestiua alui restags
natio interstrepat per uices adoperit. *Ves*
fica infra aluum a priore parte, membrana
constat, cicatrice haud solidescēte ic̄ta, poro
ro ex ns pleraq; cum ex sanguine, tum etiā
ex seminalibus genituris, quippe quæ pros
miscua indiscretaq; membra s̄iat, congig;
nuntur. Ex recrementis pili, ungues, & id
genus reliqua conficiuntur. Etenim cruen
tus succus in foetus uentrem transfusus, al
gore consistens in carnem mutatur. Quo
fit ut ab igne caro resoluatur. At quæ ters
rena admodum oriuntur parum humoris
calorisq; nāta. Hæc dum refrigescunt hu
more una cum calore halante, duram terre
namq; formā indipiscuntur, ueluti ungues
quā obrē igni hæc molliū̄t. Nerui & ossa &
id gens reliqua, humore siccescēte cōsiūt, q̄
circa ossa ab igne resolui nequeūt. Neruus
insup, cartilago, colligatiōes, operimenta,
siccā ductiliaq; sūt. Os siccū & fragile, caro
mollis. Omniū autē ossium quæ in corpore
sunt,

Vesica

sunt pleraque caua atque medullosa sunt, non
nulla minime. Concretis tamen ossibus
uniuersis ac sine medullis, (quamquam ra-
ri admodum sunt,) prodigiola uirum elaxi-
tione, corneos nuncupatos, quosdam uisif-
se, apud dignissimos auctores lectitasse me-
minimus. Cæterum cutis resiccescente car-
ne, quomodo in polentis crustula, (quam
uetulam uocitant) efficitur. Nec solum pro-
pter extremum eius generatio euenit, sed et
tiamnum quod lentitudo resideat, quom-
euaporari non possit, lentum enim hoc pin-
guius existit, unde pingue sub cutis operi-
mento uisitur, quasi cutis ex eiusmodi len-
tate consistat, pingue enim lenitatis non ni-
hil optinet. At ut in uniuersum dixerim
omnia hæc partim necessario, partim alicu-
ius gratia talia exinde facta molitaque esse af-
ferendum est. Deinceps uero nouem dierum
spatio superior moles per generationem dis-
geritur atque distinguitur, inferior tempore
proinde caput ab humeris diducitur, et bra-
chia et cubiti a lateribus, et ab inuicem cru-
ra disijciuntur. Colligationes articularum
iuncturis committuntur, Os, nares eminē-
tiores quas sub dolæ irrisioni, noui mores
dicauere, aures proprijs foraminibus carne
extuberant.

extuberant. Ocelli pars corporis preciosis-
sima, & q̄ lucis uisu uitam a lepto interstin-
guant. Sincero succo prægrandes replentur
Quos ubi nascentibus nigros peroptaues-
ris, soricem prægnanti mandendum dabis
frons tristitiæ, hilaritatis, clementiæ, seuerita-
tis in eius assensu index. Supercilia & par-
riter & alterne uibrantia, quæ nihilominus
nobis, (quãquã per id tẽpus glabra adhuc)
eatenus supercilia appellare liceat, quatenus
eo loci supciliarum pubes breui admodum
nascitura est. Genæ oculorum munimẽta,
hinc hominibus nictationes. Cilia extremi
superiorum genarum ambitus. Malæ infra
oculos, pudoris sedes, quandoquidẽ inibi
uel maxime sususus rubor præmonstretur
has genas etiãnum antiqui uocauerunt.
Buccæ infra eas hilaritates risumq̄ penitus
pendentes. Rictus, labra, mentumq̄ mem-
bratim singula sine sine determinantur, in-
apertisq̄ effigiata prodeunt. Mox collum
humeri, iugulus, scapulæ, pectus in quo mã-
mæ. Alæ, latera, spina, dorsa, uenter, hipocõ-
dria subcartilagia ue, lumbi, umbilic⁹, Ab-
domen, aqualiculus, colago, ilia, coxæ, nar-
tes, conspicua protinus uisuntur. Genitalia
manifestantur membra, scemora, creæ, suræ
postremo man⁹ pedesq̄ ac extrema quæq̄
in

in lucem prodeunt, quom prius delitescerent. Attamen quibusdam adhuc per tempus id tristius membra hæc prorsus interstincta comparent, quæ non minus dierum quattuor tractu apertissime comprehenduntur. Quo circa medios quosdam ex superioribus numeros colligentes, quadraginta & quinque dierum numerus, (puerperij affectionis longissimus terminus secundum medicorum decreta,) exurgit. Nam solibus sex spumificationi, quattuor lineationi octo lineationis repletioni, quattuor & decem carnificationi, decem et tribus affectioni attributis, quadragintaquinque dierum numerus conflat. Minimus uero numerus triginta dierum spatium est. Quoniam solibus sex spumificationis, duo lineationis, quattuor lineationis repletionis, nouem carnificationis totidemque affectionis, nec pauciores esse queant, sunt. At de mare puerperio loquuti, ita termini omnium ferme consensu dispositi sint. Quando alioquin de foemella sentiendum sit, quippe quæ longioribus, (ut inter omnes conuenit,) temporum impendijs absoluat, decem namque dierum spatium (quamquam et maturius plerumque ueluti quinum dierum tractu fabricari illustres auctores obseruauerunt) ultra maris

maris spatia ad sui affirmationem exigūt
atq; exposulat. Cuius etiamnum per tem-
pus id figura post abortū in humido haud
quaquam permanet. Sed ilico ocissimeq;
plane dissoluitur. Contra mas eo quo dixi-
mus tempore si in aquam frigidā diffundi-
tur in membranula cogitur cōsistitq;, qua
dirupta partus ipse maiusculę formicę ma-
gnitudinē præferēs uisitur. Et mēbra iā in-
de discreta tū cętera omnia, tū genitalia cō-
stant. Quare quom scetus in utero forma-
fœmina mare lōge tardius perfectionē qua-
rumcūq; partium adepta est. At qui septi-
us undecimum mensem contra quam mas
protrahi proditum est. Sed quom in lucē
prodierit, fœmina ocius quam mas, (utpo-
te quæ defectio quædam sit, quandoquidē
fœmineus sexus quasi naturalis læsio ac de-
trimentum existimandus est) & accrescit &
ætate floret ac uiget, demūq; senescit. Sunt
enim fœminæ suapte natura suoq; nutu de-
biliores uetiores ac deniq; algidiores. In-
tus igitur præ suo algore serius discernun-
tur, quoniam discretio hæc concoctio est,
calor autem est qui apprime concoquit, &
quod calidius est id concoctu nimirum fas-
cilius extat. At foris ob sui langorem de-
bilitatem uē ocissime ad ætatis uigorem

Fœmina

& senectam deueniūt. Etenim minora omnia (ut etiamnum in artis operibus sic in natura, citius optatum finem attingunt. Cæterum quo nihil instituto operi desit, noscētes tantum meminerint partuum sanctitas ab antiquis (quorum semper cura fertilior & industria foelicioꝝ, affirmatiōes a nobis interim dici. Nec eos deterreat interturbetq; q̄ Straton peripatetic⁹ & Diocles carystius de hac ipsa re alio quam asseruim⁹ modo senserint. Quippe quom concepti corporis fabricam p̄ septenos dies, (ad Platoniam septenarij maiestatem alludentes) hac obseruatione dispensent. Vt ebdomade prima, genituris intra inchoandi hominis moneiam locatis genitiuū humori solliculum, artifex natura primum circundet. Secunda crebras extimam cōceptabuli suspensam perficiem cruoris guttas passim gestare putant. Tertia ebdomade deforis introrsum uerti eas, demergique. Quarta humorem ipsum ita coagulari, ut inter carnem & sanguinem liquida adhuc soliditate concretio neque conueniat. Quinta, (partu mense se primo maturaturo,) in humoris substantiā humanam, magnitudine quidem ap̄is, (ita tamen ut in illa breuitate & uniuersa membra & designata totius corporis liniamēta

liniamenta consistant,) figuram integre cō
fingi. At si nono a conceptu mense absor
lutio futura sit, siquidem fœmina fabricatū
itur, sexta ebdomade mēbra diuidi, sin ma
culus septima, arbitrantur. Ergo hercule
n̄ neq; productissimum a nobis præfixum
afformatiōis terminū. quē quadraginta et
quinq; diebus. quattuor plerunq; adiectis
nimirum constare proposuimus quibus se
ptimam ebdomadem plane constare assur
gereq; cuiq; liquet. Neq; breuissimū (quā
quam quinta ebdomas ab ijs minimus ter
minus tradatur,) pessundant interimunt ue
quandoquidem haud perpetuo profligat
ta ebdomade afformari contenderint. Sed
& quom iam media esse cœperit id ipsum
cumulatissime factitatū iri neq; ificinat neq;
p̄ quā exigua nictatiōe abnuat. Ex q̄ euenit
ut trigesimo quoq; sole hominē fingi rerū
natura uel secundum horum monita aptis
sime patiatur. At miror equidem eos nō
modo cred. disse in utero fœmellam paulo
ocius mare effingi, uerum etiam prodidisse
quod quamuis uanum nec sine contactio
ne proferendum existimauerim, ne in his
ce quisque anxie amibgat, attingere tamen
quicquid tanti uiri in doctrina non spre
uerint, quam horum omnium ignoratio

ignorationis suspitione subire, maluimus.
Porro quæ huius figmenti origo fuerit &
quibus initijs hæc in illis opinio usq; adeo
exoleuerit exarseritq; penitus quemq; præ
terire reor, præsertim illustrium priscorum
peripateticorumq; principium rationibus
(quas quodam tenus retulimus) contrariū
prorsus cōmostrantibus. Quorum decre
ta postquam in summa, (ut fas est,) auctori
tate et esse & haberi cœpere illorum masculi
sexta, perinde atq; puerilium deliramentorū
sexta, perinde atq; puerilium deliramentorū
comenta confestim pessum iere absol
uereq;. Nec dum tamen quotiens quinta
ebdomade ista mēbrorum designatio sine
gitur, mense septimo, quotiens uero sexta
uel septima nono mense partum matu
ri satis constare inapertorq; esse uolu
mus, quod sane munus quū mē
bratim historia decurret no
bis scrutandum pensi
culandumq; res
linquimus.

QVO TEMPORE ANIMA COR-
pori infundatur a quo creatur, et an inn. or-
talis an una omnibus sit.

Cur nouæ indies animæ creentur.

Quo nam modo ad concumbentium libi-
dinem momentis singulis, & qua cœli par-
te procreetur, qua ue in corpus descendat,
qua etiamnum corporis parte ingrediatur.

Quo pacto animæ conueniat, modo in ter-
ras descendere, modo ascendere. Cur si cœ-
lestes sunt, inuitæ a terris discedunt.

Cur defunctorum animæ non redeunt, nū-
quid in corpora nostra quicquam agant?

Quo tempore in fans in utero moueri, quo
sentire incipiāt, q̄ usu enutriat̄ increſcat̄ .

Ed iam cœlestibus hinc aus-
picis, ad cœleste illud q̄ hoc
ipsū sum⁹ qd̄ ipsi sumus, an
forte uerius dixerim qd̄ ipsi
proprie sumus: foeliciter ac e-
damus. Id autem rationalis ex diuino intel-
lectu consistens anima est. cuius profecto or-
iginem de cœlo manare apud eos qui ue-
ra nouerint indubitatē esse sententię perspi-
cū est. Proinde huic solā eā dū corpore u-
tūtur perfectā beatamq; esse sapientiā cōstat,
ut natalis sui pricipia penitissimamq; exordia

prima respiciens, nec se quæritans extra, unde orta sit de quo tam ubere prodierit fonte prorsus recognoscat. Hinc ea delphici oraculi ad beatitudinem quo itinere perveniret consulenti sanctissima vox. Cognosce teipsum Quo quid præstantius, quid felicius, quid denique animulæ, hoc in teterrimo carcere beatius esse queat non facile quis expresserit, quando quidem hoc ipso duntaxat, quadam quasi humanorum fuga solis sese diuinis inserat, sola hæc tanquam nihil sit aliud intueatur, ac quoad licuerit incognoscat. Teneras cupiditates non reprimat modo, at penitus obliuiscatur, succedere nec sciat nec queat, ac demum ita se supernæ et diuinæ menti societ, uti perpetuum cum ea, (immitando,) scædus constantissime asseruet. Quas nempe solas deferati, & ab omni huiusce mundi aspergine presse pureque detergi animi virtutes, (utpote que non plumbo inherentes statuas, nec arelcentibus triumphos laureis at stabiliora quædam ipendioque uiridiora atque cultiora præmiorum genera nemine diffidente desiderent) beatum facere quem præterit: Quomodo & alia quempiam uia, (modo ne uana admodum auri adulatione nactum.) nomenclaturam hanc ex æquo adipisci, fieri qui potest: Is sane in cœlū

coelum, in eorumq; coetum qui iam uix
runt, & corpore laxati splendidissimo can-
dore elucentem galaxiã incolant, latissimã
cuius iure optimo uiam præparari. ratio
in medio cõstituta efflictim suadet, siquidẽ
animæ quib9 incubuissent uirtutibus, post
corpus euectæ, quom nec corporea, puro
uirutum fragrantissimoq; somite penitus
irrigatæ, eluue onerentur atq; sordescant,
nec cœlestem quam perpetim respectu cõ-
gitationibusq; dum uel adhuc corporibus
tenerentur pene possederant, unquam des-
cenderant faustiissime reportantur. Hinc
profectæ. huc quod ne dum relinquereant,
habitaculum reposcentes, facile reuertuntur
Inde in corpora labuntur. ijs illo, (quæ p9
merentur) reddito est. O terq; quaterque
beatæ. Cetero quo tempore hæc corpori
infundatur uariæ opinioniones extitere. Nos
eam sequemur, quam ueram magis esse ar-
bitramur. Itaq; postquam in mulieris ute-
ro ipsa seminalia recrementa, & quo a uir-
ri corpore ante defluerat, afformatricemq;
uim secum ab uiri anima traxerat, et quod
a muliere a cuius anima adæque uim eadẽ
hauserat, p9 has ipsas uires dieb9 circiter qn9
q; et q̄draginta, sic sũt affecta, ut sex primis

diebus lac euaserint, mox tribus ab ihs line
ata. Sequentibus sex continuo sanguis, dur
o decim alijs caro informis. Bis nonem reli
quis figurata. Quibus tamen plerunq; ad
duntur subtrahunturq; soles. Tunc anima
rationalis a sublimi deo creatur creataq; in
funditur. Exindeq; corpus in omnibus of
ficiorum functionibus suis, anima hac gub
ernatur ac regitur. Nec obstat quod ante
te completam hanc affirmationem scetus
animæ functionibus, tum quia alebatur au
gebaturq; tum quia presentiscebatur, perfrui
uisus est. Quando quidem operationes hæ
quæ ante cæterorum membrorum concre
ationem, animæ cuiuspiam cordi insidãtis
esse uidebantur, non ab anima quapiam,
at a formatrice ui, spiritusq; gignituo prodi
erint. Sed qualis nam obsecro isthæc ani
mæ creatio: an a deo qui omnium, quæq;
sunt, quæq; esse uidentur, & princeps, & pri
ma origo, & est, & uocitatur sine medio, an
fortassis ut Plotinus, & Proculus, aliq; Pla
tonicorum nonnulli ab angelo concreatei
arbitrandum. Nobis hercle Dionisium
Areopagitam Origenem et Aurelium Au
gustinum præcellentes platonicos animam
a deo unico procreatei ratos ea nimirum ra
tione fretos magis sequi libuit. Quoniam
anima

Origenes
Augstin

anima ex nihilo fit, non enim quom simplex sit, ex rebus ullis prius existentibus particulpositis, deinde in unum coactis generari quiuit, hoc siquidē ex pluribus partibus componi, non partibus carere apertissime esset fateri. Neq; ex materie uisceribus formiteq; prius informi, subinde afformato, quippe quæ supra materiã sit, eruitur, quare ex nihilo fieri anuere cogimur. At post nihilum e uestigio ipsum simplex et absolutum esse sequitur, quod esse dei propriũ est cunctis tribuere. Quandoquidē quod naturæ alicuius particeps euadit, eã ipsam naturam absolutam producere nequeat quia quod tale aliquid secundum participatiorem existit, id quod absolute tale est, sequi operpretium est, imo etiã sit per illud quicquid ipsũ est, quia si hoc illud gigneret, certe quod est posterius, & rem se ipso priorē, & sui ipsius causam, quinimo & se ipsũ cõcrearet. Quoniam autem (quantum ad essendi naturam attinet,) quicquid sub deo ē ipsius esse particeps, & creditur, & est, sequitur ut res nulla deo subiecta ipsum esse producere ualeat. Quo fit, ut anima a deo nõ etiam ab angelo procreetur. Sed forsitan adhuc quispiam ambiget, animam a deo inquiring ceu opifice primo primi etiamnũ
platonici

Obiectio

platonici creari consenserunt. proindeque
angelum huiusce instrumentum creationis
esse concedunt. Etenim opinio hæc ideo
absurda censetur, quoniam instrumento na-
tura hæc inest, ut ipsum ab alio motum mo-
ueat aliud, subiectum aliquod afficiat, for-
maque principalis agentis per temporis in-
teruallum in subiectum traducat. At crea-
tio neque subiectum exigat, neque motu, neque
temporum impendijs absoluitur. Rursus
quia in nihilo nulla adesse ipsum propor-
tio est, tum quia hac maior distantia ulla aut
excogitari nequit) distantiam esse conspicu-
um sit. Quam sane & proportionem et sine
carentem, una ea uis quæ nullam ad alias
uires proportionem optineat, quæque sine
careat, transcendere possit. Creationis pro-
fecto opus immensam exposcere uirutem
constare putandum est. Quid autem absur-
dus, quæ ad id exequendum, uim (quæ in deo
immensa est,) in angelo, (cuius natura ter-
minata sit) prius terminari, exinde uero os-
tatem peragere. Quare a summo sine me-
& procreatum itur. Hinc barbarum quæ-
dam Dinantem manicheosque ridere lice-
bit.

licebit. Qui dei portiones quasdam animas
nostras uel deum ipsum esse crediderint.
Quandoquidē neq; deus possit, aut in mul-
tas discerpi animas, (summa ac simplicissi-
ma unitate diuidi nequeunte) aut plurium
animarum materiam fieri, ne animabus ui-
liore euadat, ne ue subiecti uicē primus ac-
gerat. Deinceps uero non ab re fuerit an-
ea ipsa mortis immunis sit addubitare.
Animam certe mortis neutiq; capacem esse
testimonio sit, quoniā ex se mouetur quod
ex se mouet, semper mouetur, quod autē
semper mouetur immortale ē, anima igitur
mortis expers euadet. At apud eum a-
nimæ immortalitas, qui eam ex se moueri
non resellerit hac ratiocinatione cōstare po-
terit, cui quidē platoniorum pariter atque
stoicorum assensio accedit. E diuerso Ari-
stotelis sententia est, qui adeo nō acquiescit
ut animam non solum ex se haud moueri
sed ne moueri quidē penitus asserere & rati-
onibus mōstrare conetur. Cōtra quas Plas-
tonis sectatores inceptū quo tam ualidam
preceptoris finitionē sauciare tētauerat sub-
ruētes sese accinxerint. Etenim me tam mei
immemorem, aut ita animatum, quo uel
Aristoteli

Aristoteli ex ingenio meo penitus resistere
uel Platoni adesse putē, nemo, quisq̄ arbitretur.
Interim tamen nostra sectæ utriusq̄
ad id communem rationem afferre interest
Animam per intellectum totam in naturā
suam totam quando quærit, inuenit, consi-
deratque se ipsam, per uoluntatem in ean-
dem sese affectando, sese amando remeare
inclaret. Quin etiam et per intellectum in-
telligendi actum, quom̄ se intelligere des-
uolente se quicq̄ uelle, reuoluitur, quod au-
tem ita in se per operationem conuertitur,
& per essentiam reflecti, (quando non mi-
nus cuiuspiam substantiā ab corporis elu-
uie que operatio immunis habeatur) quid
prohibetur. Quo uero cuiusuis rei conuer-
sio sit, illinc et perfectio, igitur que in se uer-
titur anima, ex se est. Ex se inquam triplici
præcipue ratione. Secundum formam pri-
mo, quia per aliam formam non formatur
alioquin nō ad se sed ad illā recurreret. Ses-
cundum fundamentum deinde, quia non
sustinetur ab alio, non enim innititur alteri
forma ea que sibi met innititur quādo ad se
ipsam adnititur. Postremo secundum sim-
plicitatem, quia ex partibus haud constat.
Nā quo pacto ea partium superf. cie forma
ex

explicatur, quæ in suum centrum penitus re-
plicatur. quod autem ita per se est, semper
esse quis hincat, quandoquidem quod esse
desinit, aut quia a formatrice causâ derelis-
ctum, aut a fundamento desertum, aut in p-
tes dissolutum ideo desinit. Id uero quod
in se ipsum reuoluitur refluitq; quia sui for-
ma, a formatrice causa non relinquitur, ga-
in se ipso manet, a fundamento nunq̄ dese-
ritur, quia indiuiduū in partes haud quaq̄
dissolui potest. An præterea una omnibus
hominibus an multiplex sit dubitationem
non mediocrem habet. Multiplex profes-
sio hominis rationalis anima in multis cor-
poribus fit, quod ex hominum opinionis
bus affectibusq; contradictorijs liquido cō-
dictum esse potest. Etenim tanto contras-
dictoria inuicem magis q̄ contraria aduer-
santur, quanto inter esse atq; non esse, quā
inter esse tale atq; tale, pugnantia maior ex-
tat. Et ob eam rem si in subiectum idem, cō-
traria congrredi nequeant longe minus cō-
trictoria id posse existimandū. Hinc usu
euenit ut nostrum quisq; in se ipso plane ex-
periatur, mētem suam haud unquam rem
unam una affirmare prorsus atq; negare,
uelle penitus ac nolle. At in diuersis homi-
nibus eidē rei simul assertiri & dissentiri, uelle
&

Obiectio

& nolle, gaudere simul & dolere, obuium
atq; inuentu facilimum est, quare non eadē
em auima hic & ibi, quando & non mens
eadem, Cætero si una esset, quotiēs eandē
rem. duo intelligerent, totiēs absurda seq̄
rentur, Esto enim quod fantasia tua aurū
excogitet. mea quoq; aurum, percontabimur
an unam in utrisq; nostrum, speciem
unamq; auri inteiligentiam capiat, an spes
cies geminas, geminasq; intelligentias, an
potius speciem unam, intelligentias binas,
an e diuerso sese res habeat. Diuisionis
pars prima ea ratione refellitur, quoniam
mente eodem intelligendi apud te, nunc et
apud me, aurum cōcipiente, desineret quis
dem, ea una mens pariter apud me aurum
considerare. quum primum id ipsum apud
te deprehendere desierit, cuius contrarium
in confesso est. Accedit ad hæc, q̄ momen
to eodem, una illa mens, una specie, unoq;
intelligendi actu, de auro uno, adeo secum
ipsa dissentit, uti apud me aurum, et spernē
dum diiudicet & aspernetur. In te uero præ
ciosum adiudicet et affectet. Tanta in iudi
cijs & affectibus ab uno quatenus unum
est, principio prodire repugnantia nequit
Quamobrem quum neq; intelligentiæ
neq; speciei, longe minus simulachrorum
diuersitate

diuersitate, utpote quæ in intelligentiis pri
us, priusq; in speciebus q̄ in iudicijs et affe
ctibus differentiam pareret, euariatio con
sisteret, ob id quum illæ desierint et has ipsas
desse, ecquis ibit inficias? Confugies ad
hoc ut a duobus illis simulachris, unā qui
dem in mente speciem proficisci, atq; hanc
eatenus geminas ad discrepantes terminos
intelligētijs directas parere anuuas tibiq;
confingas, At quis adeo mētis expers dixit
erit imaginum uariantiam speciebus q̄ in
telligentiis propiorem (quippe quæ illis ci
tima sit,) intelligentias quidem differentes
species uero minime diuersas moliri, Nec
desuere qui a geminis auri simulachris, ge
minas quoq; menti species tribui asserere
audeant, Quod ideo aures percellit, quoni
am si simulachrorum conuariatio tantam
quæ in speciebus diuersitatem parere sup
petat, uim optinet, quando tamē hæc diuer
sis substantiis hæserint, quanto magis e spe
cierum differentia differentiarum intelligē
tiarum, quippe quæ eidem mentis essentia
coheræant, proficisci cōcedi par est, Quin
etiamnum sciscitantibus nobis responsuri
sunt, an alterutra species seorsum ab altera
intelligentiā gignere queat nec ne? Si neq;
mens rem quampiam nī illius imagines
in

imagines in ipsa gementur cernere mini
me compos erit, quarum proculdubio alte
ra superflua censenda est. Si potest utraq;
actū suum exercet, geminiq; a geminis spes
ciebus intelligendi actus concreabūtur, nō
igitur a geminis unus. Non etiam defun
ctos arbitror qui a binis imaginibꝰ, binas
auri intelligibiles formas exindeq; binas in
telligentias fieri consiteantur. At nos per
contabimur, an se ipsis species eæ abscedāt
quod fieri nequit alioquin eas specie discre
pare fateantur necesse esse. An per subiectū
in quo sunt: Minime gentium, quandoqui
dem unicum esse contendant. An per ali
quid peregrinum, haud quā, nihil enim
aliud hoc esse posset quam uel ad auri ima
gines uel ad ipsam auri rationem aspectus.
Profecto attinēte ad auri rationem aspectu
utpote quæ una sit, non distabunt. Minus
multo ad auri simulachra respectu, si quidē
eatenus forma intelligentiæ conferre quā
tenus simulachrorum aspectu absoluitur
inter omnes conuenit. Age imagines for
mæ illæ respiciant aspectuq; dissentiant, aut
aspectibus aspectus adiciendi sunt, atq; de
posterioribus æque ac de prioribus litigan
dum, aut certe in geminis, mentes gemina
re operæpretium est, Diutius fortassis quā
decucrit

decuerit cum ijs demente differuimus, qui
mente se priuant, quando eam ab huma-
na mente segregant, quæ nihilominus usq[ue]
adeo illi familiaris extitit, ut neq[ue] nos men-
tem sine mente adsciscere ualeamus, neq[ue]
illi mentem sine mente respuere. Porro ijs
non Mauros solum, qui unam omnium a-
nimam crediderint uerum etiamnum Aue-
roicam mentem cõfutasse multiplicem in
multis cõmonstrantes arbitramur. Talis
quamq[ue] ex sua, (p[er] quam una est,) specie nõ
euadit. At ex deo animarum corporu[m]q[ue]
conciliatore, nõ quia in corpore diuisa, nõ
quia ex materia uti corpus cõsistat, non q[ui]a
ex corpore ortum traxerit, unde igitur? Ni-
si quia diuina uoluntate corporis comes sit,
quandoquidem deus simul initium, (haud
tamen principium,)idem utrisq[ue] præbeat,
ob id neq[ue] naturam eandem, neq[ue] exitum
similem. At initium ut antea dixim[us] idem
& ob eam rem numerum eundem tradidit.
Quo fit ut animæ affectus ad corporis na-
turam, (quia initium comitatur corporis,)
augeantur. Verum cur noue quotidie a-
nimæ adeo creant[ur]? Nũ ne cõstrueto mũdo
cunctas simul animas, quemadmodũ cun-
ctos in mundi exordio procreauit angelos
creare quiuisset? Id ita effectum, quia alijs

alioquin deum agere dedecebat, cēsemus?
Nam si diu a corporū uinclis (quippe quæ
ingenue quanto præciosior sit uita soluta
quā corporeæ indigestæq; moli iuncta iur-
dicassent,) solute uixissent. Corpora neutiq;
(quatenus intellectuales sunt,) unquam in-
gredi uoluissent. Neq; enim deus uel ange-
lus liberam animæ uoluntatem cogere uo-
lunt. Neq; secus quam persuasione mens
mouetur. Quom igitur non simul sed p
successiones atq; uicissitudines corpora in
terris eius nutu generētur. hinc deus in dies
animas parit. Quinimmo id ipsum rationi
etiamnum consonat. ut sicut sphaerarum a-
nimi seu angeli per temporum moras ante
sphaeras proprias concreati haud excitere.
Sic q; nec animæ nostræ aēte ppria uehicu-
la. Quamobrem & si cum corpore non de-
finant: cum corpore saltem incipiunt. Ad
de quod deus perpetuo angelos illuminat
quare sicut superiores formare mētes nūq;
desinit, ita infimas mentes creare haud celi-
sat perpetuam illic formationem molitur.
hic assiduam creationem. Decet inmens-
sam dei potentiam. Decet inquam ita sese
creando,) mentium oculis ostendere, ut p
petuo hoc effectū infinitam eius potētiam
clarius

clarius lucidiusq; agnoscant, eam in cœlis
uenerentur, in terris ut ita loquar creatam
admirantur. Deniq; quom animæ multæ
sint, corporibusq; incipiât scrupulus restat. **Obiectio**
Quo nam pacto deo ad concumbentium
libidinem momentis singulis, singulas ani-
mas procreare conueniat. Minime malum
concupitus, (utpote qui ad bonum suo pte
ingenio institutus sit,) sed moderationis in
concupentium animis defectus malum
censetur, ex quo generationem proficisci,
æquis excors crederet: at ex corporis con-
cubitu omnium consensu generationem
fieri dilucide constat. Cui generationi sub-
limis deus non ad coeuntium libidinem,
sed præscriptam prouidentia legem, quæ
& numerum, & tempora concumbentium
ob rerum initio, uidet in æuo animas distri-
buit. Qua insuper cœli parte (quippe quæ
a deo ecœlica sint,) animulæ eę procrean-
tur: Furor profecto furor est, in ijs quæ
quom indiuisibilia at quemate ritæ prorsus
immunia sint, (qualis rationalis anima cen-
senda est,) nullo situ clauduntur, situm quæ
& radij mittuntur. Sic ubi umq; deus ad-
est, animus mittitur atq; creatur. At qua
nam cœli parte in corpus descendit? Por-

Porro quom deus extra locum loco omni
adlit, atq; insuper anima minime loco clau
datur, momentoq; creetur & adlit, neq; eā
proprie descendere dicendum est, neq; eā
parte descendat percontandum. Sed no
bis tantisper una cum priscis cōfabulari li
ceat. Igitur si Platonis credimus, cancro
præcipue descēdere, uicissimq; per capricor
num cancro oppositum ascendere arbitra
dum. Atq; ob id illam hominum, hanc de
orum ædem appellitant. Nam ter quater
nis uniuerso elementis diductio. Tertioque
eorundem quaternario ordine præposito
(terram ultimam constituyente,) ad nos cōs
uerso, atq; cæteris in mediū redactis, in ter
ram, tā ima q̄ summa positimitate desinen
te. Martia sphaera ignis. Aer Iouis, Saturni
aqua, cœlum uero, (quod & aplanis uoci
tetur,) terra habeatur operæpretium fore cā
qua Elifios puris animis deputatos fore cā
pos antiquitas posteris intelligendum relis
quit. Hinc Pythagoras pri num nascētib
lactis alitum offerri ratus est. q̄ primus eis
motus a lacteo orbe in huiusce uitæ infer
na delabentibus inchoet. Hic Zodiaci
um cancro capricornoque tropicis signis
interfectus ambiendo complectitur. Quo
sane cancer lacteusque sese coniungunt, ani
ma

ἀπλανής

Pytago

anima descendens tereti, (quæ sola diuina
est,) in conum defluendo forma producitur
haud secus quàm a puncto linea suboritur, ex
puncto enim suo quod est monas, in diadē
quæ prima sit detractio pertendit. Ob id ni
mirum essentiam hanc & indiuiduā & dis
tincta Thomeus non iniuria expressit. Quo
niam si diuinæ eius naturæ simplicitas con
suetur diuisionis cuiusuis ignara reperietur
sine per corporis membra diffusa diuisionis
obnoxia deprehenditur. Nec equidem de
nihilō aut de uana adulatione ueniebat (ut
mea fert opinio) quæ prisci descensurę animę
ac trepidanti, nouā ebrietatem, ebrietatisque
comitem obliuionem, in regione quæ in
ter cancrum & leonem extat, (sydereo illo
liberi patris cratere illic locatio, influente sil
ua, indicante,) obrepere fabulose consinxe
rint, quando Theologi quoque animam
quom ad corpus prima sui perductiōe tras
hitur ingruentem sibi hylem nouumque ma
terialis alluionis potum, (non quidem pu
rissima parte, quæ ne star deorum ue potus
esse fertur, sed turbidiore, quam animarum
potū leihæumque fluuiū ueteres uocitauerē
delibutam) illic primum periclitari diuina
rūque rerū qua quū in cœlo erat cōscia illic
primū obliuisci, pculdubio suspicati sint.

Atque ideo quum a simplici indiuiduoque
naturę fonte, per ædem hanc ad terrenum
corpus, caducam regionem, mortalitatisque
sedem (quæ uita uulgo existimatur) detru-
ditur, eam mori (quod non extingui, sed
ad tempus obrui intelligi uolunt) quum
uero animalis morte (sursũ acerfita) absol-
uitur, atque ad ueras naturę diuitias, ad pro-
prietatemque libertatem per capricornũ reuertitur,
uitæ non nisi a sapientibus deprehensę
cæteris eam mortem falso opinantibus, fau-
ste restitui, prodidere. Ex quo iure euenit
ut hanc deorum hominũ eadem illã, cogno-
minent. Eisdem solis etiam nũ portas phy-
sici eatenus nuncuparunt, quatenus in utro-
aque solstitio occurrente, solis ulterior accessus
inhibetur, per quas profecto de cœlo in
terras meare, et de terris rursus in cœlum
remeare (ut retulimus) animulæ facile cre-
duntur. Attamen falluntur, qui hic secun-
dum sitũ ascensum descensũ ue intelligunt
at quoniam luna cancri domina generati-
oni proxima est. Saturnus contra, capricor-
ni dominus remotissimus, hinc per cancrũ
idest lunarem uegetalem sensualemque insi-
ctum animas descendere opinantur, per ca-
pricornum uero hoc est per Saturnum in-
tellectualemque institutum ascendere aiunt
Etenim

aiunt. Etenim Saturnum prisci mentem,
qua sola superiora petuntur, nuncuparunt.
Accedit ad hæc quod Capricorno Saturnoque
arida uis est qua dum spiritus ad intima con-
trahunt atque colligunt, ad contemplantum
assidue prouocant ac illiciunt. Contra lu-
naris humor spargit atque dilatat & animus
circa senilia distrahit. His itaque rationis
bus per capricornum animas ascendere per
cancerum descendere non immerito autum-
mant. Insuper quom corpori infundatur
qua illius parte ingreditur? Dei iussu hæc
ipsa in medium cordis punctum (quod est
corporis centrum) sano intellectu primum
infunditur. Exinde per uniuersa corporis
membra, calore, spiritus, æa substantia, lucis
se se diffundit. Quod si ægrotatione media
hæc soluantur. Extemplo se ut ita dixerim
colligit, atque unde primum effluerat in cor
refluit. Cordis calore, quod proprium il-
lius uehiculum censetur, obliterato, cor ip-
sum tandem deserit. Non secus quam oculo
clauso solis lumen quod illi influxerat, inte-
grum effluit, quod non etiam euanelcit ab-
oleturque. sed suum perpetuo solem sequit-
ur. Quo autem pacto animo sempiterno
conueniens sit, ut modo descendat in cor-
pus modo ab illo abscedat ascendatque?

& quorsum ludus hic in tribuenda corpo-
ri uita & auferēda: Vitam corpori inpartit
eiq; includitur, ut singula incognoscat, ut
singulares formæ cum uniuersalibus con-
cilientur, ut cum radius diuinus, tum etiã
eius formulæ in deum reflectantur, ut anti-
ma sit beator, ut inferiores animæ uires ad
effectum progrediãtur, ut mundus ornet
ut sublimis deus colatur, Eidem uitam au-
fert, ne diutius a melioribus, propter uilios
rum operum ministeria, muneribus uacet
Atqui ut stellæ ad sibi a deo iniunctam officij
functionē explendam oculis nostris mō
oriunt, mō occidūt, spiritus q; nō par: mul-
ti, nouis assidue corpib; fabricatis, oculis
nostris mō sese obijciūt, mō sese subtrahūt,
Sic hominum animæ, alias in corporibus
apparent, alias delitescunt, in cœlosq; cœle-
stes euolant Sed cur si cœlestes sunt a ter-
ris pariter atq; corporibus, tam inuitæ dis-
cedunt. Primum non omnes inuitæ sed
plurimæ sponte ac libentissime decedunt,
ob id apud Gethas Thraciæ populos puer-
peria lugebantur, natiq; deslebantur, fune-
ra ex aduerso ueluti sacra lusu cantuq; cele-
brabantur. Noscentes & ipsi eam uitæ con-
ditionem esse, ut mori plerūq; etiã optimi-
portus sit. Subticeo philosophos religio-
osos

religiosos milites & alios complures Sub
ticeo christianorum primitias, sub ticeo q̄
nō uniuersi emorientes lugent, lugent autē
nascentes oēs & quasi inuiti a lachrimis ter
renum hoc iter tanq̄ exilium infœliciter au
spicantur. Demū in ijs qui mortem formis
dant horrentq̄, non tota ut ita dicā anima
expauescit, siquidem pars ea quæ abscedē
do in melius pergit, nō modo semel, haud
in uita decedit, uerum & quotidie sponte
discedit, unde philosophis neuiq̄ terribilis
mors quinimo familiaris atq̄ illis domesti
ca est, neq̄ qualis post obitum puri animi
habitus futurus sit eos latet, quando talem
ferme quotidie in summo contemplatio
nis fastigio experiantur. Quid enim alud
per philosophiam agūt, nisi q̄ animam ab
corporis affectu rationemq̄ a sensibus ince
nue seuocant. Quod totum, ut Platoni pla
cuit mortis meditatio est, quandoquidem
mors, animæ a corpore liberatio sit. hinc p̄
mijis futuræ cōditionis perfectæ ad itegrūq̄
auspicatis, adeo ab interitus metu eorum
cogitatio abest, ut ad moriendū desiderium
promissæ beatitudinis cœlestisque habitas
culi maiestate ultro ardentissime animens
tur. At ea animæ pars quæ corpori dun
taxat alendo atque tuendo tributa est, inui

Cur non
redeunt
animæ

inuicta abit. Quoniam abeundo naturali
quodam officio uacat atq; amicum suum
deserit. Adde q; plurimi cruciatum, qui in
discessu sentitur magis, q̄ discessum metui
unt. Nonnulli suis operibus uisionem nō
meruisse diuinam putant, ac propterea pœ
nam & mœstitiā iraticinantur & timēt.
Pleriq; huiusce uitæ blandimenta, quibus
protinus ab initio, (cupiditatum dulces in
sidias sub rationis iugo minime domātes,)
irretiuntur, ægre relinquunt, ac ideo in dis
cessu dolent. Ex quo factum itur, ut ani
mas. quas in se pronas corporis ulus cor
poreæq; pestes effecerint, atq; in pecudes q̄
dammodo ex hominibus reformauerint,
pariter & corporis absolutionem perhorre
scere, & quom necesse fuerit non nisi indi
gnatas cum gemitu pelli sub umbras credi
par sit. Cur non redeunt animæ? Redeūt
sane q̄ plurimi si priscis fidem adhibere cog
gamur, argumento sunt. Gabinus qui
quom ceruice sexti Pōpei iussu recisa, uixq;
coherente tota die in littore exanimis iacu
erit, occiduo iam profligato tempore atq;
in supremā tempestatem declinante Pōpis
peium, ex caris ue aliquem ad se ab inferis
remissum, nonnullaq; renuntiare iussū ac
cedere, gemitu præcibusq; exaggerata multis
titudine

multitudine petijt. Ex amicis pleriq; uene-
re, multa is nunciauit, ueritatis indicium re-
liquit, q; peractis mandatis protinus expira-
turus esset. Idq; ita ut reuultu euenit. Cor-
fidius natu maior seclusa, quæ inter mor-
tuos aut uiderat aut audiuerat applosis ma-
nibus concinuit. Seq; a fratre iam pridem
extincto, quo in loco aurum nullo conscio
defodisset demonstratum uenisse, et alia ple-
raq; reuultu. Mox expirauit, aurum ubi dis-
xerat repertum est. Unus e uiginti uiris a-
gros diuidentibus. Capux feretro elatus
pedibus domum incolumis remeauit. Si-
mile quid Aquini obtigisse proditur. Ro-
mæ quoq; Corfidius materteræ conlors su-
nere locatus reuixit. Auiola consularis in
rogo uitæ restitutus fuit, flammaq; præua-
lente rediuiuus crematus. Idemtidē Lucio
lamæ prætorio uiro accidisse fertur Nam
& Celiū Tuberonem prætura perfunctū,
a rogo relatum fuisse fama est. Proindeq;
iis atq; innumeris alijs exemplis animas re-
meare antiquitas, (forte falsi conscia,) sibi p-
suaserit. Adeo enim adhuc attonita uetustas
fuit, ut incredibilia etiam nū dictu affirmar-
ret Platonici sub alijs quidem figuris eas re-
dire putant. Sed re uera quid opus est uetes-
ranū & emeritū militē ad pugnam redire?

neq;

Corfidi

neq; secundum naturam reditus est, quoni-
am omnes redirent, quod si contra naturā
stultum est reditum quærere. Nunquid in
corpora nostra quicq; animæ defūctorum
agant? Nihil profecto rationem fantasiāq;
nostram cogitationibus, uisionibus, signis
quotidie eas commouere inhibet, nos au-
tem plerunque unde ueniant ignorare, nō
unq; id ipsum incognoscere, solemus Indici
Arabs. **A**o est Arabs Auēzoar, qui a medico nuper
defūcto per somnum optimum oculo suo
ægotanti præsidium accepisse exarauit.
Plato eorum animas qui occisi sunt inter-
fectos hostiliter insequi prodidit, hinc forte
contingit, ut occisi hominis uulnus, iacen-
te etiamnum cadauere. in eum qui uulnera
uerat, si modo ille comminus uulnus ipsū
inspexerit, sanguinem rursus eñciat, quod
quidem iudices usq; in hodiernum, diem
obseruauerunt. Idq; exemplo duorum fami-
liarium firmatur, qui cum Megeram aduē-
tassent, alterq; ad cauponem, ad hospitem
alter diuertisset, huic in somnis ille (quippe
cui iteritus a caupone pararetur) ut subue-
niret eum orare uisus est. Qui primo nem-
pe somno perterritus surrexit. Dein quom-
se collegisset, idque uisum hæc faciendum
duxisset, recubuit. Tum dormienti illi i-
dem

idem rogare uisus ē, ut quoniam sibi uiuo
nō subuenisset, suam saltem mortem haud
inultam pateretur. Seq̄ a Caupone interfe-
ctum, in plausitrum coniectū, atq; desuper
stercus iniectum denunciavit utq; mane ad
portam adesset, priusq̄ plaustrū ex opido
exiret, petijt. Hic eo somno commonitus,
mane bubulco ad portam præsto affuit, ac
ex eo quid in plaustro esset quæsiuit. Ille p̄-
territus, fugam arripuit. mortuus erutus ē.
caupo re patefacta, pœnas dedit. Ob hæc
nimirum geminas somniis portas, ex ebo-
re falsis, e cornu ueris deputatas eē uetustas
adstruxit. Nam ubi quiete somno ue ab
corporis functionibus paululum libere in-
tropicantis animæ aciem interiectum, ne-
xucq; colligantis naturę obductum uelamē
ad uerum usq; uel se ipsa, uel alia quauis ar-
nima duce, quadantenus admiserit, de cor-
nu existimandum est, quippe cui sors ea sit
ut tenuatum uisui quaq; uersum peruiū
sele obiectet. At ubi idem tadem obrutum q̄
mox repulerit, eburneum censetur, quādo
& huic ita corpus natura densatum sit, uti
quantumlibet attenuatum nullo uisu ad ul-
teriora tendente penetretur. Neque ab
re est q̄ Simonides quom ignotum quen-
dam humauiisset, haberetque in animo nas-
uem

nauem conscendere, ne id faceret ab eo quæ
humi dederat, moneri uisus est, alioquin
naufragio periturū, redijt Simonides, Cæ
teri naufragio interempti fuere. Magnus
hic diuersisq; refertus documentis locus or
biter inuitaret, utrum ne aliqua quiescentis
animi præscita sint, quaq; ratione fiant, an
fortuita, (ut per q̄ multa,) res sit. Et hercule
si exemplis agatur, illicet paria fient. At q̄
id unum a uino & a cibis proxima, atq; in
redormitione irrita esse uisa prope conues
nire palam sit, cæterorum fortassis contrari
am esse rationem, non eam inficias. Quam
quamuis a corpore alienationem sensibus
sopitis, phantasmatumq; nubibus expulsi
animum aut suapte natura suiq; speculati
one, (quod Platonici facile dabunt,) aut de
monum præsignatione, aut superiorū cor
porum impressione, aut diuinæ uirtutis an
gelorum ministerio illuminatione, (quod
recentiores theologi indubie asseuerabūt,)
pleraq; futura, quall tūc illa in supernis nu
minibus præscripta oculata fide intueatur
Tum quia Socrates a falsis in iudicium ac
pœnitentiā predixerit, accusatoribus ruinā
ciuitati

Socrates

ciuitati seditonē. Exindeq; suę internitionis
diem a numine per quietem monstratum
præsignauerit. Tum etiam quia Therame
nes in carcerem coniectus, uenenumq; ob
forbens, Critiæ sibi aduersario citimã mor
tem uaticinatus fuerit, quæ ut renunctiaue
rat euenit. Quidam etiamnũ Rodius no
uissimam uitam agens, sex æquales nomini
tauit, atq; qui eorum primus, qui secundus
& qui deinceps uitam obiturus esset, præ
nunctiauit. Item Eudemio Cyprio 'graui
admodum morbo laboranti in quiete, eg
regiam facie iuuenem uisum, auspicantēq;
eū breui reualiturum, paucisq; dieb; Ty
ranũ Pheræ Thessaliæ opidi Alexandrũ
aboliturum, atq; Eudemium ipsum quinq;
quennio post, domum rediturum, paulo
post conualuisse illum, Tyrannum interē
ptum fuisse, Eudemium peractō quinquē
nio, mortem obiisse, proindeq; eius animã
in patriã remeasse Aristoteles prodidit. Sed
et Calanus Indus iamiam spiritũ emissur
ocissimam Alexandro regi necem augura
tus est, Pherecides quoq; Syrus ephelis di
em obiens suum contra Magnaseos uictō
riam uaticinatus est. Mille deniq; id genus
uaticiniorum est, quæ n̄s quidni miracu
lo esse possunt, quibus intellectum, (uipo
te

utpote corpori repugnātem)ulcro corpo
ralia, sponteꝫ sua despiciere abditū est. Ete
nī intellectus tunc sincere discernit clareꝫ
maxime, undeꝫ sibi futurorū agnitionem
asciuerit, neꝫ difficile, neꝫ impossibile ar
bitradum. Quam uero mens ipsa corpori
aduersetur, Xenocratis, Origenisꝫ testi
monio, qui sibi quo libidinis incendia pes
nitus extinguerent, uirilia exufferint, cuiꝫ
palam fiet Necnon et priscorum sacerdotū
tum magnæ matri Saturno ue consecrato
rum, horum illi sese castrabant, n̄ se excar
nificabant. Cæterum nonne & christianos
rum primitiæ, a deo ijs impendio maiora
horribiliaꝫ factitarunt, uti mundum nihil
miratum aliud magis constet? Mitto in
presentia tanq̄ aliunde petendum explorā
dumꝫ, quod egredientes animas genij de
monesꝫ (quos sibi protinus ab electionis
usu, mores eligendo, interim uitę duces ele
cunctas ducunt. Sententia lata priores abe
unt demones Malasꝫ malus uiolentusꝫ
demon trahit, bonos autem omnipotens
& immensus Iuppiter læte atꝫ tranquille
pducit, eꝫ apud cęlicolas cęlites perēni gau
dio tenent, ille apud inferos, utpote quæ le
thæum fluuium Phlegetontē, Acherontē
Cocytum

Cocytum. Stygem, Vulturem, immortale
iecurondentem. Tantalum, Ixionem, Sisy-
phum, Phlegiam. (quæ omnia illic fabulo-
sa persuasio esse credidit) i semetipsis olim
periclitatæ sint,) irreuocabili quadam lege
torquentur crucianturq;. Nec cum Plato
nicis hoc loco, eas aut proprium oberrare
cadauer, aut noui corporis non humani tã
tummodo, sed & ferini quoq;, electo mor-
ribus, quos in animali libenter exercuerint
congruo genere, habitaculum ambire, om-
niaq; tandiu perpeti malle, quandiu cœlũ,
(quod uel ignorando, uel dissimulando de-
seruerint,) ingenuè euadant, arbitrãdum est
Quamq; et hæc ipsa mystico quodam sensu
sanctæ fidei dogmata efflicim adoleant.
Deinceps uero de motus tempore infantis
differendum est. Mari quidem foemellæq;
promiscuum hoc atq; indiseretum est, ut si
afformationis tempori, eius duplum adij-
ciatur, ex ijs exurgente tempore motus cõ-
potes euadant. Verbi gratia. Triginta dies
rum spatio, afformatus . (ut de uno quod
exemplo suffecerit edisseramus) ijs sexagin-
ta adiectis, nonaginta. (tres cõstituentes mē-
tempore, & sic uarijs pro afformationis ua-
rietate temporum impēdijs motus cõpos

H fiet

fiet. Partuum motionum tempora, uel im-
peritis, facili atq; indubitato modo ita mō-
strata sint. Verum quia intelligentibus ple-
rumq; quibusdam comprehendendis res-
bus (quippe quas ratio non satis attingat)
non minus priscorum auctoritates, quam
eorundē debilis uanaq; ratiocinatio, con-
ferunt. Maximum hīc enariationis nostræ
patrocinium ordiemur. q̄ Hippocrates
quoq; quom libro de pueri natura, pueru-
lum dierum triginta tractu, scemellā quas
draginta & duobus confingi & prænunci-
auerit & sanxerit, huic quidem quartum
sui motus mensem, illi uero tertium præsi-
gnauit. Vnde ter triginta replicata tertis-
um afflare mensem. Ter autē duo & quad-
raginta, quartū paulo ue pl⁹, n̄ eminē (mō-
ne excors) præterit, quæ singula nostræ illi
reputationi (imo uero peritiorum) magn-
opere quadrant. Nametsi fabricationis tē-
poris triplicitati puerperij motionē attribu-
imus, non tamen in ipsis (quod dixi) tem-
porum articulis, at assidue paucis post die-
bus (quibus serius) interdum ante (quib⁹
p̄ æcox) id ipsū euenire cōtenderi. Quod
apud Hippocratem ita esse haud dubie in-
confesso est. Attamen nihil in ijs certi affir-
mare, nec meā ego in plerisq; eorū fidem
obstringer

obstringere auso. Quin potius ad aucto-
res (qui de dubijs rogentur omnibus, mō-
ne tanto maiore eorum diligentia, uel cu-
ra uetustiore. eos sequi astra dio sit) relega-
bo. quandoquidē & mares circa quadra-
gesimū solē. fœminas circiter nonagesimū
moueri, complures diligentissime explora-
tum habuere. Nemo etiamnum id paruū
ac modicum existimauerit, autorem alio-
quin eruditissimum Macrobiū Hippo-
crate septimo mēse nascituris septuaginta
dierum spatio motum fieri annuentem ci-
tasse Halyabas auctor grauissimus partum
& sexagesimo & septuagesimo octuagesi-
moq; sole, duplato dumtaxat fabricatiōis
tempore, sese uibrasse testimonio est. Ve-
rum autem, (ut ingenue fateamur,) cuiusq;
motionis tempus, opus ingens occultumq;
diuinitatis non extimo ut pleraq; pubetes
nisi tactu uisu ue, sed fœmineo internoque
prensosci potest proindeq; quasdā adhuc sū-
mas tractauimus plura mox & distinctius.
Nunc enim quadā auctore oīum mixtura
monita exhibentur, quoniam huiusce rei
interpretationem mens egressa, legētium
animos per omnes recessus, omniaq; lati-
bula ueluti manuducere festinat. An eodē
quo dixim⁹ tēpe dūtaxat p̄fētiscat? Antea

fane q̄ mouere, (q̄q̄ r̄istius atq; sensu hebes-
ti admodum obtuloq;,) infantem praesens
fisse, (credibile nempe) proditum est. Ob id
q; actio haec, incertioris partium de articula-
tionis, certioris illa indiga sit, haec inualidis
us robur, ualidius illa exigit. Infans per um-
bilici annexum, (ut antea retulimus,) & ali-
tur & augetur. Etenim umbilicum, (quem
in putamine contentę uenę complent) qua-
si radicem i utero obinet hoc ipso sangui-
neum, (utpote de quo uitam aptissime mu-
tuetur,) alimentum haurit. Nam umbili-
cares uenę undiq; lateru tenduntur, fissaeq;
per minutissimas fibras usq; quaeq; per uero-
rum sparguntur ac passim disseminantur,
& qua ex desinunt acceptabula inchoantur,
in qua, (ueluti in mammas,) sanguinea ali-
monia a natura puerperio reponitur, quae
dum colligitur, sensimq; ex multis conficitur
acceptabula quasi corporis pustule turgēt.
Quare quādiu infans minor persistit, nec
uberiorum admodum alimentarij sangui-
nis copiam sugere quauerit, conspicua ma-
ioraq; uisuntur. At eo aucto confidunt
atq; exolefcunt. Ad exitum proficiscente
longe minora (adeo ut obrutus aciem plas-
ne effugerint,) subinde redduntur. Quo
tandem perfecto postremo, antiquitate,
cui

hui nihil scire negatum, omniaq; signētis
velare licuit commento Saturni laneo uin-
culo per annum alligati, ad diemq; sibi fe-
sum soluti præmonente obliterantur ab-
olenturq;. Cæterum per id tempus nono
peracto mense partuq; magnopere aucto,
& fabrica propemodum cōcepti corporis
absoluta ad alendum & crescendum, ei-
dem permat̄s ab utero cibus minime sup-
petit. Accedit ad hæc q; quum sui impas-
ciens effluendo sit, alieni appetens haurien-
do efficiatur oportet. Quare de cruen-
to alimento quod dulcissimum sit tra-
hit, pariter atq; de lacte pusillum
exhaurit donec in lucem &
datur.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

113

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

ARISTOTELES DE SIGNIS

quæ puerorum feminis emissionem,
puellarumq; uiripotentiam præ
ueniunt. Caput Primum.

DE hominis generatiōe tū prima in u
tero, tū posteriore in luce, & usq; in
senectutē quæadmodū se habeāt, quæ
sue naturæ ratiōe eueniāt, loco hoc dicimus
Quæ inter marē. & sceminā differētia sit, &
quibusnam partibus constet, ante exposi tū
est. Mas autem primum semen genitale ma
gna ex parte incipit ferre, anno peracto bis
septimō simul etiā pubescere incipit eo tem
pore, ut stirpes semen laturas primū florere
Alchimæon Crotionata ait, uox uē per id
tēpus mutari in sonū asperiorē, inequabili
orēq; incipit, q̄q̄ nondū grauet, neq; enim
acuta præterea est, neq; tota æquabilis. Sed
similis fidibus incontentis, et asperis, quod
caprire denomināt, idq; potissimū icidit ijs
qui rē uenereā incipiūt agere, ijs enim uox
trāsit in sonū uirilē. Abstineubus uero e cō
trario fit, & si curā adhibeant (quod aliqui
faciūt ex ijs, q; choreis indulgēt) uel lōgo ser
uari tēpore sine magna mutatione potest.
Mām̄q; etiā extuberāt, & genitale nō solum
magnitudine, sed etiā specie proficit, euenit

H 4 porro id

id tempus, q̄ iā cōtrectari p̄ libidinē cōpe-
rint, ut cum semen emittunt, nō modo uol-
luptate, uerum dolore quoq̄ afficiantur.
Fœminis etiam per id tempus exurgunt
ubera, quod fratrare dicitur, & quę mensu-
rua uocantur, erumpunt, qđ sanguis qua-
si recens occisi animalis est. Quę autem al-
ba dicuntur, admodum etiam puellis eue-
niunt, et magis si cibo utuntur humidiori
Hęc incrementum impediunt corporis, et
puellam extenuant, sed menses tūc pluris
prominent, & uox eodem tempore puella-
rum mutatur in grauiorem. Deniq̄ cum
mulier uocis acutioris, quā uir sit tū natu-
minores acutius, quam maiores sonant, ut
& pueri, q̄ uiri acutius. Sed uox fœminæ ac-
tior, q̄ puerorum est. Fit etiam, ut per id tē-
pus custodiri præcipue debeat, maxime es-
nim ad usum rei ueneræ incitantur, cum
hęc incipiunt, quod si iam inde nihil plus
cōmouere temperent, q̄ corpora ipsa, nullo
adhuc usu ueneræ, sed sponte mutantur, se-
qui, seruariq̄ temperantia solet per ætates
superiores, nam & quę admodum puellæ
conciūbunt, libidinosiores euadunt, & ma-
res siue altera parte, siue utraq̄ minus caue-
rint,

cauerint, propensiores eodem efficiuntur.
Meatus enim laxantur, redduntq; eo cor-
pus lubricū, & simul uoluptatis, qua olim
gestirent memores, desiderio mouētur præ-
teritæ contrectationis. Prodeunt nonnulli
iam inde a primo ortu natura impubes, in-
fœcundiq; propterea quod parte sui genis
tali fuerint deprauati. Mulieres etiam simili
modo impubes a natiuitate possunt creari.
Habitus quoq; tum marium, tum fœmina-
rum mutantur, ut sint uel sanitati uel mor-
bo habiliores, & uel graciliores uel pleni,
beneque uegeti, nam a pube ex macilentis
crassescunt, euaduntq; saniores, aliq; contra,
quod pari modo puellis etiam euenit, qui
enim pueri, aut quæ puellæ excrementis an-
tea corporis redundabant, cum ea ipsa ex-
crementa una cum semine aut mensibus se-
cernantur, saniore ob eam rem corpore ef-
ficiuntur, atq; uegetiore. Iam enim ea, quæ
sanitati, alimentoq; obstitent, exeūt. At uero
quibus contra antecesserit, iis corpora gra-
cilia, & morbis opportuniora reddūtur.
excernitur enim de ipsa natura & bene has-
bitis cum aut semen, aut menses prodeunt.
In puellis item diuersitas uberum est, alijs
enim admodum magna, alijs exigua sunt.
Euenit sane, ut corpora immodice crescant

cum puellæ excrementis redundant, futuris
enim adhuc & nondum profluentibus mē
struis, quo plus cōtinetur humoris, eo ma-
gis efferri, sursumq; impelli necesse est, donec
infra erumpatur. Itaq; quod interim incre-
mentum māmæ acceperint, seruant postea
maribus etiam māmę conspectiores, & fœ-
minatiores, tum junioribus, tum senioribꝰ
efficiuntur, qui humidiores, leuiores, nec
uenulēti sunt, eorumq; ipsorum ijs magis,
qui fusci, q̄ qui candidi sint. Semen p̄fecto
in œcūdum usq; ad ter septimum annum
est. Mox pro ificum quidem est, sed exigua
imperfectaq; generant. Iuniores & mares,
et fœminæ, ut in cæterorum quoq; anima-
lium genere plurimis euenit, concipiunt
quidem facilius natum in nores, sed laborant
in puerperio uehementius, corpore etiam
minus magna ex parte perficiuntur, & se-
nescunt celerius mares salaces & mulieres,
quæ frequentius pariant. Nam ne incremē-
tum quidē post tertium partum effici posse
uidetur, sedantur autem, temperanturque
melius, quæ in rei uenercæ usum luxuriāt,
cum partum multoties exercuerint. Sed
post annum ter septimum mulieribus quis
item accedere aliquid potest ad prolem p̄-
fectiorem

perfectiorem. Semina infœcūda sunt, quæ tenuia, fœcunda, quæ grandinis speciem referunt, eademq; potius marem fœtificant, contra tenuia, nec globulenta fœminam gignunt. Mentum etiā maris ea ætate puris integitur.

De menstruis mulieris.

Caput. .2.

Profluuium autem mensium decrescen-
te luna cōtingit, quamobrē nonnulli cau-
lo sexum fœmineum lunæ tribuunt, quo-
niam simul, ut illa decrescat, & mulier pur-
getur, moxq; repleantur ambę eueniat, pau-
cis menstrua singulis mensibus mouentur
sed uno intermisso plurimis facilius agitur,
cum ijs, quibus breui tēpore, hoc est biduo
aut triduo profluunt, sed quibus longum
protrahitur, difficilius, laborant enim id tē-
poris alijs namq; uniuersim hæc purgatio
fit, alijs paulatim. Attamen omnibus cor-
pus grauatur, quamdiu effluat humor.
Multis etiam cum menstrua citantur, & es-
ruptioni propinqua sunt, strangulationes
uuluarum sequuntur, & crepitus, donec es-
rumpant. Conceptus mulieribus a pro-
fluuiō menstruorum sua natura contingit
&

& quæ ijs carent, steriles magna ex parte exi-
gunt, uerum fieri potest, ut aliquæ etiam sine
eorum profuuo concipiant, uidelicet qui-
bus tantum humoris colligitur. quantum
ijs, quæ purgantur, restare solet, quanq̄ nō
tāta copia, ut & foras possint produere, nō
nullæ etiam dum profluunt menses, conci-
piunt, postea concipere nequeunt, quibus
uulua statim a purgatione cōprimitur. Sūt
quibus prægnantibus etiam menstrua usq̄
in postremum gerendi tempus eueniant,
quibus accidit, ut parua pariant, & proles
aut minus uitalis, aut infirma procreetur.
Multis etiam desyderio coitus, quo uel iu-
uenilis ætatis ratione, uel quia longo tem-
pore abstinerint, tenentur. descendens ute-
ri, & menstrua sæpe ter in mense citantur,
donec concipiant, quo facto ascendunt, &
suo situ constituuntur, nonnunquā & si cõ-
tera bene se habet uterus, humidus tamen
est, respuit semen genitale si humidus sit.
Omniū autem animalium (ut ante dixi) mus-
lieribus inter scæminas plurima hæc purga-
tio euenit. Nā ijs, quæ nō pariūt animal,
nihil tale mouet, propterea qd̄ hoc materie
superuacuum uertitur in corporis alimentum
Sūt enim nonnulla maribus suis maiora, atq̄
etiā alijs in corticem, alijs in squamam, alijs
in

in frequentiam pennarum absumitur. Ter
restribus quoq; animal parientib⁹, ī pilos
& corpulentiam trāsit. homo enim leuior
cæteris est, atq; etiam in urinam diuertitur,
plurima enim ex cæteris largius mingunt,
& crassiusue. At mulieribus uice eorū, quæ
dixi omnium, quantum superuacuum sit,
in purgationem mensium uertitur. quod
in maribus quoq; simili fieri modo percipi-
mus, seminis genitalis ratione, plurimū
enim omnium animalum emittit, compa-
ratione dico magnitudinis suæ, & uero in-
ter ipsos mares, qui humidiores natura sūt,
nec ualde carnosī plus reddunt, atq; etiam
plus candidiores, quam fulci, nec secus in
mulieribus fit, corpulentis enim multum
menstrui excrementi in corporis alimentū
transit, & in usu quoq; rei ueneræ candidi-
ores sua natura plus, quam fuscæ euaporāt
præparatur hoc amplius usu ciborum hu-
midorum, & acriorum.

De indicij conceptionis, & quot dierū
spatio mas, quot item scēmina in utero
mutatur, deq; abortionibus. Cap. 3.

Indiciū mulierē nā cōcepisse, cū statim a
coitu locus siccescit, fit certe, ut si oris quo
concipitur

concipitur labra sūt leuia, inepra sūt ad cō
ceptū, labitur enim & effluit semē, nec uero
si crassa sūt, cōmode usum præstāt, sed si ad
digiti vacū asperiuscula, & herētia sint, atq;
etiam si tenuiora ita cōmode ad concep
tionem habent. Talis igitur preparandus est
uterus, qui cōcipiat, qđ si facere ne cōcipiat
placet, cōtra agendū est. Nam si labra sint
leuiora, concipere nequeat. Quōbrē non
nullæ ut semen incidat, ante uulua ex o
leo iuniperino, aut ex cerusa, thure ue exci
piētes oleo, illinūt, sed si in septimū diē in
tus permāserit conceptū iā esse certū est, nā
quæ effluxiones uocant, intra tot numero
dies fieri solēt, purgatiōes autē accedūt plu
rimis, cum cōceperint ad tempus quoddā
scilicet triginta dierum, maxime si concep
ta scēmina est quadraginta, si mas. A partu
etiā purgationes eodē dierum numero cō
sequi uolunt, q̄q̄ non æque ita diligenter e
ueniunt. At uero post conceptum. et dies
quas, modo dixi, non item secundum natu
ram inferius agitur, sed in ubera transitur,
& lac efficitur Cuius nota inter initia exi
guo quodam, & aranē propemodum spe
cie apparet in mammis, cum iam conce
perint, sentiunt præcipue suis ilibus, hæc
enim nonnullis statim pleniora efficiuntur
quod

autem quartum adepta est mēsem, fidiur
& reliquam distinctionis effigiem, breui tē-
pore accipit, cum itaq; foetus in utero for-
matur, foemina tardius, q̄ mas perfectionē
quarumq; partium recipit, & sapius in de-
cimum mensem, q̄ mas protrahitur. Sed cū
in lucem prodierit, foemina ocyus, q̄ mas
& accrescit, & ætate floret, & senectute ma-
ceratur, & ætate floret, & senectute ma-
ctum iam est.

De hīs, quæ a conceptione ad partū usq;
mulieribus eueniunt, quo ue tēpore par-
riant, quotq; uno partu parere possint.

Caput. 4.

Cum semen conceperit uterus, statim se
contrahit, donec ad septimum mensem uē-
tum sit, octauo iā adaperitur, atq; dehiscit,
& partus si uiuit, descendit mense eodem,
sed si mortuus est, neq; ipse descendit, nec ut-
terus per id tempus dehiscit, idq; indicium
facit, foetum haud quenquā esse uitalem.
Euenit profecto, ut mulieres a cōceptu cor-
pus, totum grauentur, & oculorum caligi-
nes, & dolores capitis moueantur, quæ ali-
lijs, maturius est, & fere die decimo accidūt
alijs serius, prout magis, minus ue ex mate-
ria

materia superuacua tentantur. Nauseæ itē
& uomitus plurimas capiunt, & præcipue
quibus purgationes constiterint, nec dum
ad ubera transeant. aliquę igitur principio
magis laborant. Alię post, cum iam fœtus
plenius creuerit. Sepe etiam multis destilla
tio urinæ ad postremū infestat, sed magna
ex parte, quę marem ferunt, facilius exigūt
minusq; pallent. Contra, quæ fœminam
sunt enim pallidiores, & grauius degunt.
Multis etiam tumores, extuberatiōesq; carci
nis in cruribus incidunt. Sed tamen cōtra
etiam nōnullis contingit, solent appetitus
uarij grauidis euenire, citoq; commutari
quod picare quidā a pica aue denominant
& nimirum cum fœtum sexus fœminei fe
runt, auidius appetunt, minusq; re frui iam
præfete, q̄ cupierint, possunt. fastidiūt enim
statim. quod modo uehementer appeterēt.
paucis contingit, ut melius habeant, cum
uterum gerunt, sed præcipue tunc fastidiūt
tædioq; fatiscunt, cum fœtui capillus oriri
incipit pili congeniti grauidis defluūt, pau
cioresq; redduntur, contra qua parte pilos
minime habere solebant, eo magis accipi
unt, p̄ etiam motus magna ex parte mas
in utero ifert, q̄ fœmina, & celerius prodit.
Fœminæ enim partus tardior est. Dolor
I etiam

etiam ex scemina continuus, sed obtusior,
ex mare acer, & longe molestior. Quæ pau-
lo ante partum concumbunt, facilius pari-
unt. Parturire interdum mulieres uidentur,
cum tamen tempus non sit, sed quoniam
foetus inuertit suum caput, ideo initium hoc
esse parturienti uidetur. Sed cum cætera
animalia omnia singulari, ac simplici mo-
do partum suum perficiant. (Vnum enim
pariendi tempus statuum omnibus est) no-
mini uni multiplex datum est. Nam et septi-
mo mense, & octauo, & nono parere pos-
test, et quod plurimum decimo, nonnullæ etiam
undecimum tangunt, foetus, qui maturius,
quæ septimo mense prodeat, nullo pacto uita-
lis est, qui septimo uitalis quidem hic primus
exit, sed magna ex parte infirmior. Quam
obrem cunabulis ex lana eum obuoluunt
& fascijs alligant. Meatus etiam nonnulli
infilii, ut aurium, aut narium, sæpe numero
generantur, sed accrescenti articulantur in-
fanti, & demum suam formam recipiunt,
& plerique de his quoque septimo natis uiuere
re, atque adulescere possunt. Qui autem
mense octauo nascuntur, uiuere, ac adoles-
cere in terra Ægypto possunt, & quibus-
dam alijs locis, ubi mulieres fertiliores sunt,
multosque simul & ferunt facile, & pari-
unt,

pariunt, etiam si monstruosi sint, sed locis
Græciæ multi intereunt, nec nisi per pauci
seruantur, unde fit, ut si quis seruetur, non
oçtauo mense natus existimetur sed mulie
rem sui conceptus initium latuisse, in festis
tur maxime mulieres mense quarto. oçtauo
uoq; & si uel quarto. uel oçtauo foetus per
rierit, ipsæ quoq; magna ex parte intereunt.
itaq; fit, ne solum mense oçtauo nati non
uiuant. sed etiam ipsi emortuis periculum
quæ pariunt, subeant. Simili modo & qui
diuturniores, quam undecimo mense nasci
ci uidentur, latere putantur, latet enim mu
lieres conceptus initium, si cum ante inflas
tus fuerit uterus (ut sæpe accidit.) post coies
runt, atq; conceperint, hoc enim principiu
esse sui conceptus existimant. quod simile
indiciu attulit. Ita multiplex perficiendi
tempus, pariendiq; diuersum homini das
tum est. Et cum alia singulos pariant, alia
plures, genus humanu in ancipiti est Nam
quod plurimum, & locis plurimis agitur,
mulieres singulos singulæ pariunt. Sed sæ
pe & locis plerisq; geminos etiã, ut in terra
quoq; Ægypto fieri certum est. pariunt etiã
tres, & quattuor. & quidem locis nonnullis
ualde ita fit. quod dictu iam est. sed quinq;
cum plurimum nascuntur. iam enim hoc

pluribus evenisse conspectum est, & quedā
viginti, partibus quattuor, edidit quincos
enim singulis partibus enixa est, maiorq;
eorum pars enutrirī, & adolescere potuit.
Et cum in cæteris animalibus gemini nasci
etiam si mas, & scēmina sint, nihilominus
enutriantur, seruenturq;, q̄ si mares ambo,
aut scēminæ sint, in genere certe humano
pauci gemini seruantur, si alter mas sit, alter
scēmina. Mulier et equa omnium maxime
animalium grauidæ coitum patiuntur, cæ-
tera ubi grauida fuerint, fugiunt mares, ea
s. quorum natura superfoetare more leporis
recusat, uerum equa nunq̄ superfoetat,
sed magna ex parte unum tantūmodo ges-
nerat. At uero in muliere raro quidem eue-
nit, ut superfoetet, sed factum tamen aliquā
do est. Qui itaq; longo post tempore sint
concepti, nihilo perfici possunt, sed præma-
turius dolorem, quo ipsi, & primus foetus
intereat, mouenti, iam incidit ut facta corru-
ptione duodecim superfoetata puerperia ex-
gerētur. At uero si proxime a primo cōcep-
tu secundus sit factus, absoluti ediq; potest,
quod superfoetarit ut quasi gemini nasci ui-
deant, quomō Hercule, & Iphiclé, pcreatos
eē fabulant. Nā id etiā cōstitit adultera qua-
dā, quæ alterū suo marito, alterū adultero si-
mitem

similem peperit. Iam & cum geminos quædam ferret. tertium superfœtauit, & cum tēpus pariendi iustum iam esset, primos uita les peperit, secundum quinto mense elisit, qui statim mortuus est. Altera cum primū septimo peperisset. qui mortuus est, mox duos iusto mensium numero g̃didit, qui uixerunt, quædam etiam sub abortu cōceperant, atq; alterum abegerunt, alterum conseruauerunt. pertuleruntq; ad partum, plurimis, si concubuerint mense octauo, infans mucore oppletus exit, esculentorum etiam quæ mater comederit, sæpe gerulus uenit in lucem, & si sale immodice usa est, ipse sine unguibus nascitur.

De lactis bonitate, & malignitate, deque menstruorum muliebrium sine.

Caput, .5.

Lac quod ante septimum mensem conseruatum est, inutile est, sed simul infans natalis est, & lac esse utile incipit, prius autē falsū etiam est, ut pecoris. Vino præcipue cū uterū ferūt plurimę infestant, dissoluunt enim si biberit, atq; debilitant. Principiū & finis mulieribus proles recipiendę, maribus præbendę, seminis, & menstruorum emissio est. Sed neq; cū incipiunt statim, plura sūt neq;

I 3 cum

cum desinunt, et iam pauciora sunt, et infir-
miora. Quanam ætate incipiant menstrua
& semen, dictum iam est. Sed desinunt plu-
rimis menstrua circa quadragessimum an-
num, quod tempus quæ excesserint, ijs ad
quingagesimum seruantur, etiam nonnul-
læ eo tempore pepererūt, sed ultra hoc tem-
pus nulla potest protrahere.

Vsquequo maribus sit generandi facul-
tas, & de prolis similitudine cum paren-
tibus, uel cum alijs. Caput. 6.

Mares plurimi ad sexagesimum generat
quem si excesserint, ad septuagesimū usq;
procedunt. Et iam quidam annos septua-
ginta nati genuerunt. Euenit sane multis
& mulieribus, & uiris, ut qui coniuncti in-
ter se nequeant procreare. ubi dissociati se-
iungere cum alijs. queant, quod idē in ma-
ris quoq; aut sceminae procreatione nimis
mulieres. tum uiri, quandiu cum eisdem iū-
guntur, sceminam tantum, marem ue pro-
creant, seiuncti autem contra. Etatis etiam
ratione immutantur, ut iuuenes inter se sce-
minas generent, seniores facti mares, aut cō-
tra Ratio quoq; generandi, omnino discris-
creent, seniores iam incipiant generare.
Aut,

Aut contra ut qui ante possent, post nihil
possint foetificare. Sūt etiam aliquę mulie-
res, quę uix concipiāt, sed si conceperint,
perficiant, atq; edant. Alię contra, facile q̄
dem concipiunt, sed seruare non possunt.
Sunt et uiri, qui non nisi foeminam procre-
ent & mulieres, quę non nisi marem, et cō-
tra, ut de Hercule fabulātur, qui inter duos
& septuaginta liberos foeminam unam tā-
tummodo genuit, quę concipere nequeāt
si uel cura adhibita, aut aliquo casu conce-
perint, foeminā magna ex parte pariūt po-
tius, q̄ marem. Mulus etiam uiris euenit, ut
cum antea possent generare, post nequeāt,
deinde rursus facultatem recipiant generā-
di, gignuntur læsi quoq; ex læsis, uerbi cau-
sa, claudi ex claudis, & cæci ex cæcis, deniq;
similes sæpenumero in re, quę præter natu-
ram comitetur, & signa habētes sibi cogna-
ta hæreditaria ut uerucas, ut neuos, aut cica-
trices, aut quid aliud generis eiusdem. Iam
tale quid uel tertia prole post regeneratum
est. ut cum quidam suo in brachio puncti
notam haberet, filius non id retulit, sed ne-
pos ea corporis parte nigritiem quādam
habens confusam prodijt, sed raro hæc eue-
niunt. Integri autem ex mancis ne gignan-
tur, nulla res obstat, & sæpissime ita agitur.

similes etiam aliqui parentibus, aut auis, su-
isq; maioribus generantur. Aliqui similitu-
dinis nihil referunt redditur etiã uel post
plures eiusdem profapiae, ut in Sicilia eius,
quæ adulterium cum Æthiophe cõmiserat,
filia non colorem patris Æthiopsis retulit,
sed qui natus ex hac e, is auum Æthiopem
regenerauit Fœminæ magna ex parte ma-
tri, mares patri proueniunt similes, sed fit
etiam e diuerso, ut fœminæ patri, mares
matri similes procreentur, particulatim etiã
similes fiunt, ut alia corporis parte similes
sint patri, alia matri, gemini, uel dissimiles
iter se nati iam sunt, sed plurimi magna ex
parte similes prodeunt, nam & quædã cum
septimo die a partu concubuiisset, concepit
setq; peperit similitẽ superiori quasi geminũ
Naturę etiã ratione aliæ sibi, aliæ suo mari-
to similes generat, ut equa pharfalia cogno-
mine iusta.

Quomõ semẽ genitale informet. Ca. 7.
Cum semen genitale exit, spiritus antece-
dit, & quidem ipso exitu constat agi cõ spi-
ritu, nihil enim procul sine uolentia spirita-
li proñci potest. Tum insinuatũ in utero
diu p̄ contentum membrana obducitur.
quippe quod anteq̄ discernatur exeat uelut
ouum in sua mēbranula contextũ, detracto
putamine,

putamine, membrana autem ipsa uenis res-
serta est. omnia uero tum natilia, tum pede-
stria, tum etiam uolatilia siue animalis, siue
oui forma proueniunt, simili modo gignū-
tur, nisi quod alia umbilicum habeant uul-
uæ adherentem, uidelicet quæ animalis for-
ma nascuntur, alia ouo, alia utroq; modo
ut in quodam piscium genere, & alia quas
si membranis continentur, alia secundis, pri-
mum intra ultimum inuolucrum animal
gignitur, mox altera membrana obuelat
plurima quidem sui parte uuluae adhærēs,
sed parte etiam seiuncta, et aquam continēs
humor autem inter has cruētus, aquosusq;
est, quem mulieres proferum uocant.

De alimento animalis in utero existētis,
deq; hominis statu in eodem.

Caput. .8.

Augentur animalia omnia, quibus est
umbilicus, per ipsum umbilicum. Hic acces-
tabulis uuluae adhæreret si sunt. Sed si leuis
sit, uulua ipsi uuluae adhæreret uena subiecta
situs in utero quadrupedum omnium exte-
sus est, expedum autem obliquus, ut pisci-
um, bipedum uero inflexus, contractusq;
ut auium, homo etiam in semet conglobat-
tus sic gestat, ut nasum inter genua, oculos
sup genua, aures extra genua habeat oibus

æque animalibus caput primum superius
est, sed cum creuerint, & iam exitum appet
tant, deorsum deducitur. Ita fit, ut omnib⁹
partus secundum naturam in caput, cõtra
naturam in pedes, aut inflexo circuma⁹ corp
corpore agatur, quadrupedes uel extremè
tum iam inde habent. & alui, & uesicæ, al
terum in postremo intestini, alterum in ip
sa uesica. Quibus in uulua acetabula sunt,
foetu accrescère, acetabula ipsa subinde mi
nuuntur. postremo abolentur omnia um
bilicus autem uelut putamē est circa uenas
quarum origo ab utero est. aut acetabulis
si habentur, aut uenæ commissa est. Sunt
foetui maiori, ut boui quattuor uenæ, mi
nori duæ, minimo una, ut auibus pertinet
duæ ad foetum per iecur, qua portas appel
lant ortæ a uena maiori, reliquæ duæ ab or
ta, qua finditur, & duæ de una efficiuntur.
Vtrumq; uenarum per membranulæ amb
biunt, & membranulas ipsas ambit, uelut
putamen umbilicus. Collabuntur subinde
uenæ. & quo foetus amplius creuerit, eo ad
ductius ipsæ contrahuntur. Foetus autem
grandescens caua uteri subit, ubi palpitans
iam sentitur, & circa genitale parentis inter
dum uoluitur.

De dolorib⁹ mulierū in p⁹tu, et quæ facile
quæue

quære difficulter pariant. Caput. .9.
Cum mulieres parturiunt, dolores multas quidem in partes incumbunt. Sed plurimas ad alterutrum femur. Cæterum quibus aluuntur tormina uehementer exercent, difficillime pariunt. Quæ lumbos dolent, uix pariunt. Quæ inum uentrem expeditius, si mas nascitur, pfluit sanies diluta palidiuscula, sed si scœmina cruenta, uerum ea quoq; prehumida est, sed fieri quoq; potest nonnullis, ut eorum neutrum accidat. Cæteris animalibus partus non laboriosi eueniunt, minus enim cum parturiunt, infestari uidentur. At mulieribus dolores uehementissimi incidunt, & præcipue stabilibus, & sellularijs. & quibus non bona latera sunt necq; facultas retinendi spiritus suppetit, difficiliter etiam edût, si interea dum per uim retinent, coactæ, eruperint respirationem. primum aqua illa subter cutem fusa per foetus motionem. ruptis membranis effluit, deinde foetus inuerso utero. & secundis interne euoluentibus, foras uenit in lucem.
De obstetricis cura, & de infantis exitu, de tarditate durationis ossium, & deniuamissione.

Caput. .10.

Iam uero & obstetricis officium pars ingenij

ingenij, perspicacisq; intelligentiæ est, non
solum enim difficultati partus opportune
expediteq; succurrendum est, sed etiam cõ-
tra ea, quæ accidant protinus agendum in-
geniose, & in secundo, deligandoq; umbili-
co infantis prudentia requiritur, & pericia
nam simul secundæ quoq; exciderint, uelle
re umbilicus cum secundis alligatur, super-
riusq; præciditur, qua autem deligatum est
cohærescit, & pars continua decedit. si co-
pula, amentumq; dissoluatur, fœtus sangui-
ne effuso emoritur. Sed si secundæ non statim
cum fœtu exierint. dum intus ipsæ, fœ-
tis autē infans ē, deligato umbilico secatur.
sæpe uisus est puer emortuus nasci, cum ei
infirmo priusq; deligaretur umbilicus, san-
guis in umbilicum, & circa efflueret. Sed
iam aliquæ obstetrices facte periciores re-
primūt intro de umbilico sanguinem, quo
facto statim infans, qui modo exanguis de-
ficiebat, recreatur, uitæq; restituitur. Nascū-
tur (ut dictum est) secundum naturā cetera
etiam animalia uersa in caput. Sed pueri
manus quoq; ad costas porrectas, extēsasq;
habent. Qui, cum exierint, uocem statim ex-
mittunt, & manus in os admoūēt, excremē-
tum etiā reddunt. alij statim, alij breui. sed
oēs intra diē, qd' excrementū pluris, quā p
infantis

infantis magnitudine ē. Papauerculū hoc
mulieres uocant, eo ore cruentum, atq; ad
modum nigrum, & piceum est mox lactes
um iam & albidum redditur. fugit enim
confestim ubera infans, uocem anteq̄ egres
diatur, nunq̄ emittit, etiam si cum difficul
ter egreditur, caput extet, corpus intus sit
torum. Quibus purgationes patrum anti
ciparint, difficilius liberant, sed si a partu
purgationes parcius sequantur, nec largi
q̄ primæ, neq; ad quadragesimū diem per
seuerauerint, efficitur ut mulier ualidior sit
& celerius possit concipere. Infantes autē
primis quadraginta diebus, neq; rident cū
uigilant, neq; lachrimantur, sed noctu & p
quietem, urrumq; interdū faciunt, nec ues
to sentiunt magna ex parte cum scalpunt
tur. Plurimam huius temporis partē dor
miunt. cæterum in dies, quo subinde aucti
ores fuerint, eo magis ad uigilandum im
mutantur. Somniare etiam eos constat, sed
sero meminisse possunt imaginum. Cætes
ris quidem animalibus, discrimen ossium
nullum est, sed omnia perfecta, iam inde a
natiuitate proueniunt. At pueris sinciput
molle est, seroq; duratur et cum cætera ani
malia nascantur cum dentibus, pueri septi
mo mense dentire incipiunt. Primū edunt
edunt

edunt primores, alij superiores prius, alij,
inferiores, denique omnes maturius dentur
quorum nutrices lac habent calidius

De aduentu lactis in muliere et ma-
lo pilari, deq; lactis durati one

Caput.

.ii.

Post partum purgationesq; lactis copia
excitatur, & nonnullis effluit non solum de p
illis, sed etiam passim per ubera, aliquib
etiam per alas, edurantq; in posterum glo
buli, quoties humor non coquatur, nec ex
at, sed redundet, ubera enim tota fungosa
ita sunt, ut si in poculo pilum forte hauserit
mulier, dolor moueatur in mammis, quod
malum pilarem appellant, nec sedatur, do
nec pilus uel pressus exeat sponte, uel cum
lacte exugatur. Seruatur lac donec mulier
concipiat, tum desinit atq; extinguitur, tam
in homine, quam in quadrupedum uiuipero
genere. Quam diu lac emanat, Purgatio
nes magna ex parte non sunt, magna in qua
ex parte, quoniam iam quibusdam lactan
tibus facta purgatio est. Sed enim natura
ita fert, ne humor locis pluribus simul eru
pere soleat, nam et mariscas habent, dete
rioribus accedunt purgationes, et quod in non
nullis accidit. Cum delapsus humor a lum
bis per annum excernitur antequam ute
uterum

uterum subeat, idem euenit Quibus dum
etiam purgationes non fiunt, incidit, uo-
mitus securius exigunt.

Pueros ut plurimum ante septimum diē
conuulsione interire.

Caput. .12.

Solent pueri plurimi cōuulsione excipi,
& præcipue corpulentiores, & lacte uescen-
tes copiosiore, crassioreq̄, & nutricem la-
ciantes succi plenam & corpulentam, nocet
etiam ad hoc morbi gēus uinum magisq̄
nigrum, q̄ album. Et quod min⁹ dilutum
est, atq̄ etiam ex cibis, qui insunt, plurimi
obsunt. Et si alius substiterit, nocuum est.
Plurimi ante septimū diem intereunt. Vn⁹
de fit, ut nomina septimo die imponātur,
tanq̄ saluti tam pueri magis credamus,
plenilunio etiam infestantur hoc ma-
lo periculosius, & si a scapulis cō-
uulsio oriatur, in angusto
spes est.

Argentinae per Henricum Sybold:
Mense Decembri.

A 830607

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.